

svētdienas•rīts

Jūnijs 2024 Nr. 6 (2003)
2,00 €

Palīdzi
Piņķu draudzei uzcelt
draudzes namu!

Kā nodrošināt reliģisko
kopienu drošību?

Katrīna Čakste-Vilsone:

“Man grūtāk būtu
neticēt nekā ticēt”

Bīskapa komentārs

*Bīskaps Einārs Alpe:
“Lai Gara augļi neizpaliktu”*

Sadarbība

Bauskas dievnama dārza stāsts

Mūzika

*Mācītāji izveido kristīgās elektroniskās
mūzikas grupu “Angel+Beats”*

Inga Reča, žurnāla "Svētdienas Rīts" redaktore

Nepalaid garām vasaru!

Aizvadīts ļoti intensīvs pavasaris, un izskatās, arī vasara sākusies karsta – gan rekordaugstās temperatūras, gan gaidāmo notikumu dēļ. Maijā tie dzina cits citu – vai katru nedēļas nogali vienlaikus notika vairāki, un, kod, kurā pirkstā gribi, būt klāt jau vari tikai vienā.

Maija sākumā Latvijā viesojās mūsu valsts pirmā prezidenta Jāņa Čakstes mazmeita Katrīna Čakste-Vilsone, lai piedalītos savas atmiņu grāmatas "Karš, mīlestība, brīvība" atvēršanas svētkos. Viesošanās Dzimtenē sirmajai kundzei bija īsts pārbaudījums – nedēļas laikā piedalīties četrās prezentācijās dažādās Latvijas pilsētās, tur vajag duku! Un, ka tās viņai netrūkst, to varam lasīt grāmatā un to pieredzējam, tiekoties ar Katrīnu Čaksti-Vilsoni intervijā īsi pirms izlidošanas uz mājām Amerikā. Turklāt tā nebija saruna *tête-à-tête* un diktofonu, bet gan Jūrmalas televīzijas kameru priekšā! Apbrīnojama spēja saņemt un izturēt vēl pēdējo uzrāvienu, jo – vajag! (Intervijas rakstisko variantu lasiet žurnālā, bet to varat noskatīties, lietojot 17. lpp. ievietoto QR koda kvadrātiņu!)

Aizkustinoša liecība par Svētā Gara augļiem (Vasarsvētki nosvinēti!) lasāma mūsu bīskapa Eināra Alpes stāstā par Vācijas apvienotā draudžu kora viesošanās Daugavpils diecēzes draudzēs. Savukārt par to, cik auglīga var būt nevalstisko organizāciju sadarbība vienā pilsētā, lai vienotos kopīgā skaistā un svētīgā darbā – baznīcas dārzā atjaunošanā –, lasiet materiālā "Bauskas Svētā Gara (!) evaņģēliski luteriskās baznīcas dārzā stāsts". Vēlos pieminēt tikai vienu faktu, kas palika "aizkadra", – katra kopīgi rīkotā talka sākusies ar svētbrīdi baznīcā un noslēgusies ar zupas ēšanu turpat dievnāmā. Jūs pat nevarat iedomāties, cik ļoti talciniekus ir fascinējusi ikdienišķā maltīte tik neparastā vietā!

Turpinot par neparasto – savdabīgas mūzikas grupu ir nodibinājuši divi mūsu Baznīcas mācītāji – Ivars Jēkabsons un Aigars Vančenko, kuri ir apvienojušies kristīgā elektroniskās mūzikas grupā "Angel+Beats". Pēc trim darbošanās gadiem grupa jau laidusi klajā četrus mūzikas albumus. Tā kā izstāstīt mūziku ir neprātīga ideja, izmantojiet iespēju šovasar noklausīties grupas koncertus klātienē, tiešām ir vērts! Vai arī – aiciniet mūziķus uz savu draudzi!

Un vēl, ko noteikti nepalaid garām šovasar – pasēdēt mierā un klusumā dārzā, mežā, pļavā, pie upes vai jūras. Sasmaržoties cerīnūs, jasmīnūs, peonijas un rozēs. Pamieloties ar zemenēm, ķiršiem un melleņiem... Satikt pa ziemu neredzētus mīļus cilvēkus. Un par to visu pateikt paldies Dievam, kurš to visu mums ir sarūpējis. ●

SATURS

- 3 Bīskapa komentārs**
Lai Gara augļi neizpaliktu. Bīskaps Einārs Alpe
- 4 Ziņas**
Baltijas bīskapi tiekas Liepājā
- 5 Diakonija**
LELB Diakonijas centrs gatavojas 30 gadu jubilejai
- 6 Lutera Akadēmijā**
Studentu pētnieciskais darbs uzņem apgriezienus
- 7 Draudzēs**
Palīdzī Piņķu draudzei uzcelt draudzes namu!
- 8 Sadarbība**
Bauskas dievnama dārzā stāsts
- 10 Tēma**
Kā nodrošināt reliģisko kopienu drošību?
- 12 Saruna**
Ar prezidenta Jāņa Čakstes mazmeitu Katrīnu Čaksti-Vilsoni
- 18 Ārzemēs**
Izveidota filma par Jēzu zīmju valodā
- 19 Vajātā Baznīca**
Meksika. Bībele maina dzīvi
- 20 Mūzika**
Mācītāju kristīgās elektroniskās mūzikas grupa "Angel+Beats"
- 22 Izglīto sevi**
Izjust Kirkegora "garšu"
- 23 Vasarsvētkos**
Vasarsvētki – Svētā Gara svētki. Noklausies dziesmu!
- 24 Atmiņas**
Tādas runas tika runātas. Guntis Dišlers – darbs "Svētdienas Rītā"
- 27 Aktuāli**
Uzdāvinī "Svētdienas Rītā" savai vietējai bibliotēkai
- 28 Apmeklē**
Dikļi aicina svinēt I Dziedāšanas svētku 160 gadu atceri
- 29 Svētdienas skola**
Rute. Ivars Jēkabsons
- 30 Krustvārdu mīkla**
Kurā baznīcā kristīts publicists un politiķis Krišjānis Valdemārs?
- 31 Reklāma**
Ievieto reklāmu "Svētdienas Rītā"!

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas SIA IHTIS reģ. Nr. 000341733 Mazā Pils ielā 4, Rīga, LV-1050 izdevums žurnāls "Svētdienas Rīts".
Redaktore Inga Reča +371 26459800. Datorgrafike Irēna Vitomska. Redakcijas adrese: Mazā Pils ielā 4, Rīga, LV-1050, tālr. + 371 67224911, e-pasts: svetdienasrits@lelb.lv, Iznāk kopš 1920. gada janvāra, reģ. Nr. 000702015, abonēšanas indekss 1095. Iznāk reizi mēnesī, iespiests Poligrāfijas grupā "Mūkusalā".
Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz žurnālu "Svētdienas Rīts" obligāta. Autoru viedokļi ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par autoru honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Uz pirmā vāka – no Salaspils luterāņu dievnama krusta lūkojoties... Foto – Kristīne Zāle un Dzintars Zāle. Uz ceturttā vāka – Elīnas Lāces kolāža.

Lai Gara augļi neizpaliktu

Einārs Alpe, Daugavpils diecēzes bīskaps

Šogad Latvijā nebija lielais hokejs, un šis nav arī Dziesmu un Deju svētku gads. Šajā gadā neesam domājuši par kādu lielu kopīgu pasākumu mūsu Baznīcā, un šis nav arī Sinodes norises gads. Nekādā gadījumā gan nedrīkstam domāt, ka šis ir tāds kluss, mierīgs un kur nu vēl tukšs gads!

Kādi tad būs gada lielākie notikumi, kas būs tas, uz ko gatavosimies, ko īpaši gaidīsim un ko šajā gadā atzīmēsim un svinēsim?

Sācies siltais laiks, un, kaut laika prognozes ir tik nepastāvīgas, iespējams, mūs gaida silta, varbūt pat svelmaina vasara.

Ko darīsim vasarā, kā pavadīsim atvaļinājumu, kas mums katram priekšā ir tāds, ko ar patiesu prieku gaidām? Vai tas, ko gaidām un esam ierakstījuši savos plānotajos, kaut kādā mērā saistās arī ar mūsu garīgo dzīvi un saistēm ar savu draudzi, ar Baznīcu?

Mēs labi zinām apustuļa Pāvila vēstulē galatiešiem uzskaitītos Gara augļus. Gluži tāpat kā vasara palīdz nogatavināties augļiem, arī mēs savā dzīvē ilgojamies pēc augļiem, kurus mūsos veido Dieva Gars un tā klātbūtne.

Par vienu tādu augli vēlos ar jums padalīties, un, kā vēlāk daudzi sacīja, šo mēs piedziņojam un baudām kā Baznīcas dienu augli!

Vācijā Baznīcas dienas notiek reizi divos gados, un parasti to norises vieta ir kāda lielāka pilsēta. Pagājušajā gadā Baznīcas dienas notika Nirnbergā, un man bija iespēja tās apmeklēt.

Brokastu laikā lūkoju pēc brīvas vietas pie kāda no galdiņiem un to atradu blakus kādam vīram, kurš stāvēja pie galdiņa un likās kādu gaidām. Pēc mirkļa atnāca viņa kundze, un pie nelielā galdiņa pietika vietas mums visiem. Uzsākām sarunu, un vārdu par vārdu, līdz aizrunājāmies līdz Latvijai. "Jā, tur gan mēs vēl neesam bijuši, bet mēs ar kori katru gadu dodamies kādā kopīgā braucienā, un kāpēc gan ne, ja kādu reizi mēs dotos uz Latviju?!" Es vaicāju sarunu biedram: "Tātad jūs dziedat kori?", uz ko viņš atbildēja – es ne, bet mana kundze, es tikai atbalstu un dodos vienmēr korim līdzī. Jums jārunā ar mūsu kora vadītāju, viņš arī šeit kaut kur ir, bet vislabāk būtu, ja jūs atnāktu uz mūsu mēģinājumu, kas pēc pusstundas būs šeit pat, viesnīcas iekšpagalmā. Es, protams, aizgāju uz kora nelielo rīta mēģinājumu, un man tika dota iespēja kori īsi uzrunāt. Noklausoties

mēģinājumu, viena dziesma jo īpaši uzrunāja un iekrita manā sirdī, tās vārdu un mūzikas autors bija mācītājs, kurš to izpildīja ģitāras pavadijumā, korim dziedot piedziedājumu. Mēs apmainījāmies ar kontaktiem, un kora vadītājs sacīja, ka centīsies laikus nākotnē ieplānot braucieni uz Latviju. Tas izklausījās cerīgi! Ar prieku noklausījās arī kora uzstāšanās Baznīcas dienu ietvaros. Baznīcas dienas pagāja, un mēs katrs atgriezāmies savās ikdienas gaitās.

Pēc mēneša es saņēmu ziņu no kora vadītāja par to, ka koris jau ir izlēmis pavasarī doties uz Latviju. Tas nāca tiešām negaidīti ātri, un nu bija jāsāk gatavoties kora uzņemšanai. Kora vadītājs vada draudžu korus trijās draudzēs, un viņš šo domu par braukšanu uz Latviju bija darījis zināmu visiem trim korim. Ļoti ātri pieteicās dalībnieki braucienam uz Latviju, un nācās pieņemt lēmumu, ka to skaits varētu būt sešdesmit, kaut arī vēl kādi palika rezervē un tika iekļauti gaidītāju sarakstā, kurā neviena vieta tā arī neatbrīvojās.

Tā kā korim bija līdzī mācītājs, tad ik rītu mēs pamišus varējām vadīt rīta svētbrīžus un tos kuplināt ar skanīgu dziedāšanu. Krietni

liela daļa no brauciena dalībniekiem Latvijā bija pirmo reizi, liela daļa arī Baltijā pirmo reizi. Ne mazāka, kā vēlme iepazīt Rīgu un Latvijas dabu, kora dalībniekiem bija vēlme sastapt mūsu cilvēkus, viesoties draudzēs un dziedāt Dievam par godu. Kad, gatavojot programmu, sastapos ar situāciju, kad bija jāizšķiras, vai kādā vakarpusē apmeklēsim draudzi Jaunjelgavā vai klausīsimies Doma ērģeles, saņēmu vienbalsīgu atbildi: mēs vēlamies apmeklēt draudzi! Tas bija neaizmirstams vakars Jaunjelgavā ar Vācijas kora izpildītām dziesmām baznīcā un garīgām uzrunām. Tas bija vakars ar draudzes sarūpētu bagātīgu cienastu, ar draudzes sirsnību, mīlestību un izdomas bagātām sarūpētām piemiņas veltēm. Vakara noslēgumā baznīcas dārzā, pamišus sadodoties cieši rokās, mums latviešiem un vācu viesiem kopīgi dziedot "Teici to Kungu, mana dvēsele!", ikviens varēja sajust Dieva mīlestību un tādu savstarpēju vienotību, kādu vienīgi Dieva Gars var dāvināt. ▶ 4. lpp.

Priecājamies!
Aprīļa vidū Daugavpils diecēzes draudzēs viesojās apvienotais draudžu koris no Vācijas – 60 dziedātāji (!), kuri pārstāvēja Hesenes un Tiringenes draudzes. Fotoattēlā – dziedātāji īpaši priecājās par iespēju svinēt sadraudzību Jaunjelgavas dievnama dārzā un kopīgi slavēt Dievu latviešu un vācu valodā.

Vācu draudžu koris kopā ar Daugavpils kori "Latgale" un Lašu kori, kuru vada mūsu aktīvā draudzes priekšniece, ļaužu pārpilnajā Lašu dievnāmā sniedza tādu prieku visiem klausītājiem, kuru vārdos laikam nemaz nevajag mēģināt izsacīt. Katra dvēsele tika dziesmām savilņota tā, ka koncertam izskanot, vārdi būtu bijuši lieki, un to arī nemaz vairs nebija. Pateicība Lašu draudzei par šo vakaru, kas varēja turpināties Eglaines kultūras namā ar bagātīgu un garšīgu cienastu un kopīgu sadziedāšanos abās valodās! Es redzēju prieku, pateicību un sajūsmu vācu koristu acīs, kad vēlā vakara stundā devāmies uz viesnīcu.

Kādēļ par šo vispār rakstu? Tāpēc, ka piedziwoju četrās dienās to, kā cilvēki, kuri nemaz cits citu tik labi nepazīna, kļuva tik ļoti cieši vieno ti un savstarpēji tuvi. To nevarēja nepamanīt, tas nebija vairs noslēpjams, cik lielā mērā šāds brauciens cilvēkus saliedēja. Pirms brauciena tika izveidota *Whatsapp* grupa ar visiem dalībniekiem, kurai es arī tiku pievienots. Sākumā tā bija vienkārši formāla, informatīva, neko vairāk par to nevarētu sacīt. Brauciena laikā grupa kļuva arvien aktīvāka, sirsnīgāka, ar pieaugošu intensitāti atvērtāka. Aprīļa vidū brauciens noslēdzās, bet *Whatsapp* grupa arvien aktīvi dzīvo tālāk, tajā cilvēki dalās ar piedziwoto, sveic dzimšanas dienās, dalās ar lūgšanu vajadzībām slimības un operāciju gadījumā, tā arvien ir dzīva. 17. maijā gandrīz visi Latvijas brauciena dalībnieki Vācijā sanāca kopā uz bilžu un atmiņu vakaru. Vēroju bildēs un video, kā cilvēki draudzīgi sveic viens otru, dalās, kopīgi dzied un spēj gan priecāties, gan pateikties! Un kāds atkal ierakstīja zem kādas nelielas kopbildes: "Tas viss ir Baznīcas dienu auglis!"

"Latvija, mēs nākam!" – tā saucās *Whatsapp* grupa līdz kora atbraukšanai. "Latvija, tas bija tik skaisti!" – tāds nosaukums grupai ir kopš atbraukšanas dienas vakara. Tas ir Baznīcas dienu auglis – par piedziwoto vislielākā pateicība mūsu Kungam!

Vēlos no visas sirds katram novēlēt, lai priekšā stāvošā vasara mūsu dzīvē nogatavina kādu paliekošu augli! Tas tiesa, ka mums tik ļoti negribas atkal un atkal piedziwot vēja ziedus vien. Paļausimies vairāk uz Dievu un to, ko Viņš mums sagatavojis, un – augļi neizpaliks! ●

Baltijas bīskapi tiekas Liepājā

Ilze Vitāle, autores foto

No 16. līdz 19. aprīlim Liepājā norisinājās gadskārtējā konfesionālā luterāņu bīskapu konference. Konferencē dalībniekus Liepājā uzņēma bīskaps Hanss Martins Jensons, un tajā klātienē piedalījās bīskapi no

luterāņu Baznīcām Latvijā, Lietuvā, Norvēģijā, Zviedrijā, kā arī attālināti pievienojās Baznīcu bīskapi no Ingrijas, Sibīrijas, Islandes un Somijas. Konferencē amata brāļi iedziļinājās episkopālajā identitātē un kopējā mantojuma uzdevumā, kā arī baudīja sadraudzību. 18. aprīlī bīskapi svinēja kopīgu dievkalpojumu Liepājas Sv. Trīsvienības katedrālē. ●

Palīdzi Gulbenes draudzei!

Dievs var jums bagātīgi dot visādu žēlastību, ka jums arvienu ir pilnīga iztikšana un vēl pietiekoši paliek pāri labiem darbiem. (2Kor 9:8)

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Gulbenes luterāņu draudze pateicas visiem ziedotājiem, kas jau ziedojuši draudzes mācītājmājas jumta nomaiņai!

Darbi pie jumta nomaiņas raiti rit katru dienu, un pavisam drīz mūsu mācītāja namiņš būs ieguvis jaunu jumtu, kas sargās gan no vēja un lietus, gan saules pielietajās dienās dos patvērumu no tveices.

Pateicoties jūsu ziedojumiem, nepieciešamā summa ir gandrīz jau saziēdota. Vēl nepieciešami 1400 eiro. Iespēju robežās esat aicināti ziedot šim mērķim.

Lai Dievs bagātīgi atalgo katru! ●

Rekvizīti:
Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas
Gulbenes draudze.
Reģistrācijas numurs 90000091507
Konta numurs LV12HABA0551012163989
ar norādi "Mācītājmājas jumtam"

Diakonijas centrs gatavojas 30 gadu jubilejai

Lauma Tropa, LELB Diakonijas centra projektu vadītāja

Šogad 28. jūnijā Diakonijas centram aprit 30 gadi. Katrs no tiem ir aizvadīts mīlestībā uz Dievu un cilvēkiem. Diakonijas centrs un tā darbinieki aicina pavadīt šo dienu kopā un sadraudzībā citam ar citu, apmeklējot jubilejai veltītos pasākumus, kuriem izvēlēta Rakstu vieta no Vēstules kolosiešiem 3:14: "Bet pāri visam lai ir mīlestība, kas visu sasien kopā pilnībā", kas caurviju tiks atspoguļota katrā no svētku notikumiem.

Svētku diena iesāksies **plkst. 10.00** Luterā Akadēmijā, kur norisināsies jubilejai veltīta

konference "30 gadus mīlestībā uz Dievu un cilvēkiem". Konferencē plānotās uzrunas un paneldiskusijas tiks veltītas gan pārdomām par Dieva un cilvēku savstarpējās mīlestības nozīmīgumu, gan ļaus ieklausīties diakonijas darbinieku stāstos par ticību un mīlestību kā neatņemamu diakonijas darba sastāvdaļu.

Plkst. 15.00 norisināsies svinīgs dievkalpojums Rīgas Domā, savukārt **plkst. 17.00** visi mīļi aicināti piedalīties svētku noslēgumā – kopīgā sadraudzībā Rīgas Doma dārzā.

Pieteikšanās uz jubilejai veltītajiem pasākumiem un sīkāka informācija pieejama mājaslapā www.diakonija.lv. ●

Jaunjelgavas draudzes locekles saņem "Uzticības vairogu"

Jaunjelgavas draudzes teksts un foto

Seces evaņģēliski luteriskajā baznīcā 19. maijā krāšņi nosvinēti Vasarsvētki. Trīs draudžu (Seces, Jaunjelgavas un Daudzevas) Vasarsvētku dievkalpojumu īpašu darīja bīskapa vizīte, brīnišķīgie koru dziedātāji no Vecumnieku Mūzikas un mākslas skolas un koris *Via Stella*, kā arī skaistā Seces baznīca, kas svētku reizē bija plaši apmeklēta un ļaužu pilna. Dievkalpojuma laikā bīskaps Einārs Alpe pasniedza Jaunjelgavas evaņģēliski luteriskās draudzes ērģelniecei **Baibai Pētersonei** un mūziķei **Inesei Sudrabīnai** LELB apbalvojumu "Uzticības vairogs".

No sirds priecājamies un lepojamies ar saviem draudzes cilvēkiem un viņu novērtējumu!

Paldies Seces evaņģēliski luteriskās baznīcas draudzei par viesmīlību un jauko uzņemšanu! ●

Rīgas Sv. Pāvila draudzē // No 31. maija līdz 2. jūnijam notika ekspedīcijas brauciens "Zudusi baznīca", dodoties uz Vidzemi. Tas ir brauciens ar apvidus automašīnām, apmeklējot laika gaitā zudušās baznīcas un iepazīstot to vēsturi. Šie braucieni ne tikai piedāvā iepazīt Latvijas baznīcu vēsturi un kultūru, bet arī aicina doties piedziwot mainīgos laikapstākļos pa dažādiem ceļiem un bezceļiem. Pēc aizvadītajiem ekspedīcijas braucieniem tapis arī raidījumu cikls "Zudusi baznīca", kas skan Latvijas Kristīgā radio ēterā pirmdienās 12.00 ar atkārtotumu 22.00. Jau izskanējušos raidījumus var noklausīties raidījumu arhīvā www.lkr.lv. Ekspedīcijas braucieniem organizē biedrība "Mūsu kultūras mantojums". Vairāk informācijas kultūras mantojums.lv.

Puzes draudzē // 18. maijā risinājās Ventspils novada starptautiskā sakrālās mūzikas festivāla "No baroka līdz mūsdienām" atklāšanas koncerts Puzes baznīcā. Kopš festivāla sākuma tā rīkotāji sadarbojas ar Ventspils Mūzikas vidusskolu. Šogad sakrālās mūzikas festivālā "No baroka līdz mūsdienām" skanēja daudz ukraiņu komponistu skaņdarbu, muzicēja ērģelniece Nadja Veļičko no Ļvivas, kā arī klāt nāca jaunas koncertu vietas – Puzes un Piltenes baznīca. Neraugoties uz daudzām izmaiņām pasaulē, festivāla koncertu programmu veidošanas princips ir nemainīgs – repertuārs ir stilistiski atbilstīgs instrumentiem, kas iepazīstina klausītājus ar dažādu laikmetu mūziku.

Kristus Spēka Aizkraukles draudze // 11. maijā draudze aicināja uz "Ģimeņu festivālu", kurā piedalījās deviņu bērnu vecāki – "Latvijas Goda ģimene 2024" – luterāņu mācītājs Roberts Otomers ar sievu Agritu. Festivālā notika priecīga satikšanās, sirsnīgas sarunas, sportiskas aktivitātes, radošās darbnīcas, pusdienas un slavēšana.

Ventspils draudzē // 19. maijā Ventspils baznīcā tika atklāta Viktora Ozoliņa zīmējumu izstāde "Jēzus apustuļi un cilvēki, kas lūdza". Tie ir melnbalti portretu cikla grafikas tehnikā.

Valmieras draudzē // Muzeju naktī 18. maijā piedalījās arī Valmieras draudze. Apmeklētāji varēja uzkāpt baznīcas torni, baudīt ērģelmūziku, kā arī tika atklāta sadarbībā ar Valmieras muzeju tapusī izstāde "Mācītājs Jānis Neilands (1840–1915)".

Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes draudzē // Draudze kopā ar "Lūgšanu kapelu pār Latviju" no 9. līdz 19. maijam aicināja pievienoties lūgšanu iniciatīvai "Lai nāk Tava valstība". Iniciatīva draudzē notika jau piekto gadu, un ikviens varēja pievienoties lūdzējiem šajā draudzē vai organizēt lūgšanu laiku savās baznīcās un mājās grupās neatkarīgi no konfesijas. ●

Sagatavojusi Ingrida Briede

LELB
Lutera Akadēmija
aicina uz atvērto Duryju dienu
15. jūnijā 10.00 – 13.00
Rīgā, Alksnāja ielā 3.
• Tikšanās ar studentiem, pasniedzējiem,
absolventiem, administrāciju
• Ekskursija
• Tēja, kafija, cepumi

Studentu pētnieciskais darbs uzņem apgriezienus

Foto – Uldis Muzikants

Pētniecisko darbu vērtēšanas komisija darbībā.

Mārcis Romancevičs

“Nacionālie partizāni cīnījās arī par reliģijas un ticības brīvību, par jaunatnes audzināšanu patriotiskā un ticības garā,” apgalvo Sandra Kokina, kuras iesniegto darbu “Kristīgās ticības praktizēšana Latvijas nacionālo partizānu apvienības (LNPA, 1944–1953) vienībā pēc atmiņu liecībām” atzina par “zelta medaļas” vērtu Lutera Akadēmijas studentu pētniecisko darbu konkursā, kas šogad risinājās jau otro reizi. Godalgotas prēmijas par saviem pētnieciskajiem darbiem vēl ieguva studenti Artis Virsis, Sanita Zaharāne un Mārcis Romancevičs.

Pavasariņi siltās piektdienas pievakares nesteidzīgo mirkļu baudītāji klusajā Alksnāja ielā Vecrīgā pat iedomāties nevarēja, kādas emocijas un akadēmisko argumentu dinamika valda turpat no nezinātāju acīm gleznaina iekšējā pagalma slēptajā mācību iestādē, kurā jau otro reizi risinājās Lutera Akadēmijas (LA) studentu pētniecisko darbu konkurss.

12. aprīlis bija datums, kas deviņu augstskolnieku kalendāros bija iezīmēts kā diena, kurā konkursa komisijas un savu cīņu biedru (pēc profesora Dr. Roberta Feldmaņa ierosinājuma sauktiem par *komilitoniem* – līdzcīņtājiem (latīn. val.), studentu, priekšā jāaizstāv savi vairāku mēnešu garumā tapušie referāti un argumentētās esejas, iepazīstinot klātesošos ar uzskates materiāliem papildinātu darba prezentāciju un atbildot uz interesentu jautājumiem.

Kopumā tika priekšastādīti 10 darbi (par trim vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu) četrās tematikas sekcijās: “Latvijas Baznīcas vēsture/Misioloģija”, “Vecā Derība/Liturģika”, “Teoloģijas vēsture/Kristīgie motīvi latviešu literatūrā” un “Praktiskā teoloģija”.

Katrs darbs ir interesants un vērtīgs: **Indra Zeiza** iepazīstināja ar darbu “Misionāres

Annas Irbes pirmie divi darba gadi Indijā un to aktualitāte mūsdienu misijas laukā”, **Artis Virsis** (konkursā iesniegti un aizstāvēti divi darbi) – “Piena un gaļas produktu šķirtības prasība Torā”, **Andris Kļaviņš** – “Norādes uz Baznīcas dievkalpojuma daļām Jesajas grāmatas 6. nodaļā”, **Augusts Kamerovskis** – “Agrīnā Lutera taisnošanas mācības attīstība: no augustīniskās izpratnes par taisnošanu uz izpratni viņa darbā “Par kristīga cilvēka brīvību”, **Guntis Lielpēteris** – “Mācītāja Nikolaja Plātes mantojuma popularizēšana”. Ilggadēja Lutera Akadēmijas sadarbības partnera Profesora Roberta Feldmaņa fonda veicināšanas prēmijas saņēma **Mārcis Romancevičs** par darbu “Kristīgā satura platformu “Modern Reformation”, “1517” un “Indigitous” izpēte un salīdzināšana” un **Jānis Apinis** par darbu “Krustnešu ticības ideoloģijas analīze Indriķa hronikā”. Godalgotās trešās vietas ieguvēja **Sanita Zaharāne** savā referātā “Garīgās aprūpes slimnīcā aktualitāte mūsdienās” apskatīja praktiskās kalpošanas problemātiku veselības iestādēs, bet “sudraba medaļu” ieguvis **Arta Virša** darbs “Pieci jautājumi un atbildes par Kārļa Skalbes pasaku “Kaķīša dzirnavas”” ļauj uzziņāt šodienas cilvēka skatījumu uz ētiskajām un morālajām vērtībām un to aktualitāti sabiedrībā. Par vērtīgāko darbu konkursa komisija (un arī studenti) atzina **Sandras Kokinas** darbu “Kristīgās ticības praktizēšana Latvijas nacionālo partizānu apvienības (LNPA, 1944–1953) vienībā pēc atmiņu liecībām” par garīgo vērtību nozīmi, gadiem ilgi pretojoties komunistiskā ļaunuma varai dzimtenē. Referāta tēmas nozīmīgums ir acīmredzams, jo tā autore pēc konkursa ne tikai iepazīstināja ar savu darbu

Lutera Akadēmijas un Rīgas Augstākā reliģijas zinātņu institūta rīkotajā starptautiskajā un ekumeniskajā konferencē “Miers un karš kristīgās antropoloģijas skatījumā” 11. maijā, bet arī organizēja LA studentiem paredzētu ekskursiju uz Stompaku purvā rekonstruētu partizānu nometni, lai uzskatāmi parādītu referātā minētās vietas un ticības praktizēšanas apstākļus.

Sandra Kokina atzīst: “Mūsu Latvijas Baznīca ir piedzīvojusi lielu izbaļu un tuksneša laiku, kad okupācijas vara slēdza baznīcu ēkas, jo draudze bija izvesta trimdā vai nonīkusi represijās. Pret palikušajiem draudžu locekļiem no varas iestāžu puses bija ļoti nelabvēlīga attieksme. Daudziem bija trīs reizes jāpadomā, vai spert kāju baznīcā svētdienas rītā vai labāk palikt mājās, tādējādi saglabājot darbu, kas vienmēr ir bijis cilvēka iztikas avots. Nacionālie partizāni cīnījās arī par reliģijas un ticības brīvību, par jaunatnes audzināšanu patriotiskā un ticības garā. Šie vārdi bija ierakstīti LNPA cīņas programmas 6. punktā. Savukārt Latvijas Tēvijas sargu (partizānu) zvērests skan ļoti skaidri, apliecinot uzticību Dievam un kristīgajām pamatvērtībām: “Zvēru būt uzticīgs Dievam un Tēvzemei [...], būt droširdīgam, nebaidīties no atbildības Dieva, sirdsapziņas un latviešu tautas priekšā.”

Kā papildinājums apsveikumiem par labajiem sasniegumiem šajā pētniecisko darbu konkursā, kurā dalībnieki ieguva neatsveramu pieredzi, bet klausījās – daudzas jaunas atziņas, studentiem tiek dota vēl kāda ceļa maize – motivācija nākamajā akadēmiskajā gadā sasniegt vēl augstākas virsotnes Baznīcas pētniecībā. ●

Foto – Mārcis Romancevičs

Studenti ieklausās Sandras Kokinas stāstījumā Stompaku purva partizānu nometnes vietā.

Piņķu Svētā Jāņa baznīcai – 150

15. jūnijā plkst. 11.00!

Braucot pa Rīgas apvedceļu, tūlīt aiz pagrieziena uz Piņķiem starp kokiem pavīd Svētā Jāņa baznīcas siluets. Mūsu draudzes vēsture iesniedzas senos laikos, kas saistīti ar kristīgās ticības pirmsākumiem mūsu zemē. Apkārt Babītes ezeram atradās četras kapelas: Sv. Bērtuļa kapela (Bartolomeja kapela, atradās pie Ķīšiem) un Sv. Jāņa kapela (Jāņragā iepretim Slokai), Sv. Nikolaja kapela Piņķos (blakus tagadējai Piņķu Sv. Jāņa baznīcai) un Sv. Annas kapela Babītes ezera krastā.

To pirmsākumi precīzi nav zināmi, taču, iespējams, šīs kapelas 13. gs. izveidoja un arī apkalpoja cisterciešu mūki no Sv. Nikolaja klostera, kas atradās Daugavgrīvā. Klosteri 1202. gadā dibināja bīskaps Alberts, tā rakstīts Indriķa hronikā. Tāpēc, iespējams, Piņķu baznīca nosaukta Sv. Nikolaja, jūrasbraucēju patrona, vārdā jau 13. gadsimtā. 1656. gadā krievu aplenkumā baznīca gājusi bojā, un

1662. gadā nācās celt jaunu. 18. gs. sākumā kaujas un kari baznīcu papostīja, bet vēlāk to atjaunoja un draudzes locekļi uzturēja.

19. gs. otrā pusē Rīgas rāte nolēma par pilsētas līdzekļiem celt baznīcu no akmens. 1874. gada 16. jūnijā, svētdienā, lai piedalītos jaunās baznīcas ēkas iesvētīšanā, Rīgas pilsētas īpašumā Piņķu muižā bija ieradušies pilsētas konsistorijas, gīlžu un pilsētas kases kolēģijas pārstāvji, kā arī Rīgas rātes delegāti, kas “par godu iesvētīšanas svinībām dāvināja bagātīgi zeltītu sudraba kristāmtrauku”, kuru lieto vēl šodien. (Lāce D. Rīgas pilsētas būvmeistars Daniels Felsko un Piņķu Sv. Nikolaja baznīca. *Latvijas māksla tuvplānos*. Rīga: Neputns, 2003, 50. lpp.)

Vecajā koka baznīcā, kas atradās turpat līdzās jaunbūvei, sapulcējās draudzes locekļi un viesi, bet mācītājs H.G.E. Hartmanis (1821–1901) sacīja nelielu uzrunu. Svētku kulminācija noritēja jaunajā baznīcā, kur spēlēja

no vecās baznīcas pārvestās ērģeles. Tā 1872.–1874. gadā kādreizējās koka baznīcas vietā uzcēla jaunu mūra baznīcu, kas pastāv vēl tagad. (Broce J. K. *Zīmējumi un apraksti*. 2. sēj. Rīga: Zinātne, 1996, 336. lpp.)

Kā toreiz mācītāja Hartmaņa laikā cilvēki pulcējās uz Piņķu Sv. Nikolaja dievnama svētkiem, tāpat arī šogad mēs **svinēsim šā dievnama 150. gadadienu un aicinām ciemos uz svinīgo dievkalpojumu sestdien, 15. jūnijā, plkst. 11.00**. Visi ir laipni gaidīti un aicināti līdzdalīt prieku un pateicību par tik brīnišķīgu Dieva dāvanu un žēlastību, ka kopš 13. gs. Piņķos vienmēr ir skanējis Dieva vārds, ir bijusi vieta, kur sludināts Evaņģēlijs un pārvaldīti sakramenti saskaņā ar Kunga Jēzus iedibinājumu. Lai Dievs svētī, ka tas tā turpinās par spīti šā laikmeta izaicinājumiem. ●

Kristus mīlestībā,
LELB Piņķu Sv. Jāņa draudze un draudzes mācītājs Andrejs Irbe

Akcija “Ceļam kopā garīgās mājas”

Sapnis par mājīgu un siltu draudzes namu Piņķos tiek sapņots jau 10 gadus, un ar Dieva svētību tas sāk īstenoties. Pēc ilgāka pārtraukuma mums ir parādījusies iespēja iesaistīties Piņķu labiekārtošanā, un mūsu dievnams kopā ar topošo draudzes namu ir daļa no šā lielā nākotnes redzējuma, kura mērķis ir pamazām veidot ap baznīcu ieaicinošu vidi visiem cilvēkiem, lai piepildītos Kunga Jēzus pavēle: “Ejiet un dariet par macekļiem visas tautas.” (Mt 28:19)

Lai īstenotu šo Baznīcas misijas uzdevumu, vēršamies pie jums ar aicinājumu – ar savu ziedojumu atbalstīt draudzes nama celtniecību. Lai tas taptu, ir nepieciešama mūsu kopīga iesaistīšanās un līdzdalība. Līdz šim ir nospraustas būves pamatu asis, ir paceltas elektrības jaudas un atrasts ieraktais elektrības kabelis. 7. martā tika noslēgti visi pamatu nostiprināšanas darbi un ielikti paši pamati. Rūpnīcas komplekts ir izgatavots un šā gada pavasarī uzstādīts.

Šobrīd draudzei pieejamais finansējums šim projektam ir 100 000 eiro. Ar šiem līdzekļiem pietiek, lai pabeigtu pamatus un uzstādītu rūpnīcas komplektu, bet pārējiem darbiem (logi, durvis, kanalizācija, apkure, ūdensapgāde, iekšējā apdare, mēbeles) vēl

ir nepieciešami apmēram 60 000 eiro. Tāpēc Piņķu draudze būs jums pateicīga par jebkāda veida ziedojumu un atbalstu.

Ar jūsu ziedojumu palīdzību mēs visi kopā varēsim ne tikai uzcelt draudzes namu, bet arī radīt Piņķos garīgu centru, kur cilvēkiem pulcēties, stiprināties ticībā un savstarpējā sadraudzībā, lai Dieva vārds varētu aizsniegt pēc iespējas vairāk cilvēku. Katrs ziedojums ir svarīgs, un mēs augsti vērtējam jūsu gatavību atbalstīt šo mūsu kopējo projektu.

Topošais draudzes nams būs vieta, kurā pulcētos Piņķu Senioru biedrības locekļi, notiktu draudzes sadraudzības pasākumi, iesvētes mācības pieaugušajiem un bērniem, jauniešu darbs, svētdienas skola, mācītāja pastorālais darbs cilvēku garīgajā aprūpē, kā arī esam iecerējuši šo draudzes namu piedāvāt īrēšanai kristīga satura semināriem un maza izmēra banketiem pēc laulībām vai bērēm, tā kā topošais draudzes nams atrodas ļoti ērtā vietā starp baznīcu un Piņķu kapiem.

Vasarasvētku laiks ir skaista iespēja jums ar savu ziedojumu pagodināt Dievu un tuvināt mūsu kopējā mērķa piepildījumu. Tāpēc aicinām apsvērt jūsu iespējas un ar savu mērķziedojumu kļūt par daļu no šā mērķa piepildītājiem un kopā radīt vietu,

kurā mēs visi varēsim justies kā mājās.

Ikviena krietns uzņēmējs, namturis, draudzes loceklis saprot draudzes dzīves garīgo nozīmi, un ar jūsu atbalstu mēs varam sasniegt kopīgo mērķi, piepildot dzīvē apustuļa Pāvila vārdus: “Bet no namtura tiek prasīts vienīgi, lai viņš būtu uzticams.” (1Kor 4:2)

Pateicamies par jūsu atbalstu un gatavību šā Dieva sapņa piepildīšanai. ●

Rekvizīti mērķziedojumam:

LELB Piņķu Svētā Jāņa draudze
Reģistrācijas Nr.: 90000660517
Bankas konts: LV39UNLA0003000701117
Bankas nosaukums: SEB banka
Maksājuma mērķis (uzdevums):
Ziedojums Piņķu draudzes nama celtniecībai

Bauskas Svētā Gara evaņģēliski luteriskās baznīcas dārza stāsts

Dace Balode, ainavu arhitekte, biedrības "Bauskas vecpilsēta" biedre, Bauskas vecpilsētas iedzīvotāja un uzņēmēja

Bauskas Svētā Gara evaņģēliski luteriskā baznīca, kas celta 16. gs., ir senākā saglabājusies Bauskas vecpilsētas celtne. Baznīcā saglabātas mākslas vērtības un vēstures liecības, sena ir arī teritorija ap dievnamu. Sākotnēji bijusi apbedījumu vieta, mūsdienās – publiska ārtelpa, kuru izmanto reliģiskiem rituāliem, kultūras pasākumiem un vienkārši pastaigām.

Jau 19. gs., pateicoties aktīvu pilsētas iedzīvotāju ziedojumu vākšanai, baznīcas teritorija tika pie koka žoga ar kalciem akmens stabiem, tika stādīti koki un krūmi, veidojot dārzu. Vēsturiski dārzs vienmēr bijis vairāk parka tipa – celiņu tīkls ar lieliem kokiem, taču mēs to mīļi dēvējam par Baznīcas dārzu.

Ainavu arhitekte Inga Langenfelde prezentē Baznīcas dārza attīstības ideju skices.

Laika gaitā dažādu varu ietekmē dārzs apaudzis ar uzslāņojumiem, īpaši 20. gs. vidū, – ar liekiem segumiem, nepiemērotiem stādījumiem. Mērķtiecīgi ticis izjaukts vēsturiskais ceļu tīkls, radīta caurstaigājama vieta. Daudz kas no labiekārtojuma ir nolietojies vai degradē dārzu, vietām zudusi robeža starp baznīcas un citiem pieguļošajiem īpašumiem.

2019. gadā biedrība "Bauskas vecpilsēta" uzņēmās virsvadītāja lomu un sadarbībā ar baznīcas draudzi, Bauskas bērnu un jauniešu centru un apkārtnes iedzīvotājiem sāka īstenot Baznīcas dārza revitalizāciju. Impulss par nelielu pieguļošās dārza daļas sakārtošanu nāca no Bērnu un jauniešu centra un izvērsās apjomīgā visa Baznīcas dārza sakopšanā vairāku gadu garumā. Ar pietāti pret vietas specifiku cauri gadiem esam veikuši dažādus plānošanas un labiekārtošanas darbus. Finansējums darbiem tika rasts, ik gadu biedrības "Bauskas vecpilsēta" biedriem iesaistoties vairākos pašvaldības iniciētos projektos, kā arī pateicoties ziedojumiem. Vairākās dažādu darbu talkās iesaistījās liels skaits brīvprātīgo – vecpilsētas iedzīvotāji, draudze, bērnu dārzu audzēkņi, jaunsargi un cilvēki, kuriem nav vienaldzīgs Baznīcas dārza liktenis.

Vispirms ainavu arhitekta vadībā, iesaistot sabiedrību, tika izstrādāta Baznīcas dārza atjaunošanas koncepcija, pēc kuras vadoties turpmāk būtu veicami darbi.

2020. gadā talkās Baznīcas dārzā tika paveikti apjomīgi darbi: attīrīti padomju laikā blakusesošajā bērnu dārzā sastādītie jau novecojušie dzīvžogi, noņemti bojāti un neiederīgi segumi, sakopta piemiņas vieta, savesta melnzeme un izlīdzināta teritorija, iesēts zāliens. Uzsākta arī vēsturiskā žoga atjaunošana. Nu dārzs varēja brīvi elpot un bija gatavs smukumiem!

2022. gadā biedrība "Bauskas vecpilsēta" ar projektu "Acis darba nobijās, rokas darba nebijās jeb Žoga atjaunošana un 4000 sīpolpuķu stādījumu izveidošana Bauskas Sv. Gara luterāņu baznīcas dārzā" piedalījās Bauskas pašvaldības projektu konkursā "Iedzīvotāji veido savu vidi" un ieguva finansējumu.

Tika turpināti vēsturiskā žoga atjaunošanas darbi un stādīti krokusi. Visām biedrības aktivitātēm vienmēr bijis arī izglītojošs raksturs. Lielo sīpolpuķu daudzumu stādījām divās talkās, no kurām vienā piedalījās bērnu dārzu un sākumskolas bērni. Bērni iepazinās ar baznīcu, mācījās par auga dzīves ciklu un darba tikumu. Šis projekts tika atzīts par vērtīgāko 2022. gada "Iedzīvotāji veido savu vidi" projektu Bauskas apvienības pārvaldes teritorijā.

Arī 2023. gadā biedrība "Bauskas vecpilsēta", pateicoties labajām atsauksmēm, nolēma turpināt Baznīcas dārza celšanu saulītē. Startējām vairākos pašvaldības projektu konkursos un guvām finansiālu atbalstu. Projektu konkursā "Iedzīvotāji veido savu vidi"

projekts "Baznīcas dārzs" ieguva finansējumu esošo ieeju seguma un sētas atjaunošanai vēsturiskajā veidolā, kā arī 2250 narcīšu stādīšanai. Ikgadējā talka pulcēja vecpilsētniekus, Bērnu un jauniešu centra dalībniekus, jaunsargus, lai šoreiz stādītu narcises un atbrīvotu senos kokus no seguma.

Finansējums tika iegūts arī projektu konkursā Bauskas novada pašvaldības līdzfinansējuma saņemšanai sabiedrisko organizāciju iniciatīvu realizēšanā ar projektu "Apmācības senu koku inventarizēšanā un izkopšanā". Šā projekta ietvaros Baznīcas dārzs tika pie profesionālu arboristu (kokkopju) veiktas visu dārzā esošo koku inventarizācijas un koku novērtējuma, kas ļautu turpmāk plānot koku kopšanas darbus. Tika atklātas daudzas dārzā esošas vērtības, to skaitā dižkoks osis ar 1,2 m stumbra apkārtmēru un 353 cm augstumu. Apmācību veidā tika izkopti arī divi baznīcas dārza koki – viens sens un otrs jauns.

2024. gada pavasarī Baznīcas dārzs uzdziedēja dzeltenos toņos. Ļoti iespējams, ka darbi turpināsies... ●

Vēsturiskā žoga atjaunošana.

Vairāk nekā 200 bērnu stādīja sīpolpuķes.

Jaunsargi atbrīvo senu un vērtīgu zirgkastaņu no betona ieseguma plāksnēm. Blakus tiek atjaunota vēsturiskā ieeja.

Kā nodrošināt reliģisko kopienu drošību?

Linda Kalniņa,
Garīgās vadības nozaru bloka vadītāja,
PARTES ekspertu grupas locekle

Par uzbrukumiem reliģisko kopienu pārstāvjiem un lūgšanu vietām Eiropā un citur pasaulē beidzamo gadu laikā dzirdam arvien biežāk. Liela daļa šo noziegumu saistīti ar sabiedrības polarizācijas, migrācijas un ģeopolitiskajām norisēm, kas veicina ekstrēmisma un naida izpausmju pieaugumu. Statistika rāda, ka 2022. gadā Eiropā vien kopumā reģistrēti 748¹ pret kristiešu dievnamiem vai kalpotājiem vērsti noziegumi. Izņēmums nav arī Latvija, kaut, protams, salīdzinot ar atsevišķām ES valstīm, dzīvojam relatīvi mierīgā sabiedrībā. Savukārt, runājot par potenciālu teroristisku apdraudējumu Latvijas dievnamos, papildu spriedzi rada Krievijas–Ukrainas kara tuvums un nelegālās migrācijas kustība no Baltkrievijas robežas.

Apzināt apdraudējumus reliģiskajām kopienām

Lai identificētu un analizētu veiktos teroristiskos un naida uzbrukumus, kā arī citu veidu apdraudējumus reliģisko kopienu centriem, sanāksmēm, lūgšanu vietām, arī tīmekļa vietnēm pēdējo 10 gadu laikā, 2023. gada pavasarī Latvijā un citās Eiropas

30. aprīlī LELB Virsvaldes telpās projekta PARTES mērķauditorija piedalījās diskusijā par sabiedrības polarizācijas tendencēm, reliģisko kopienu lomu radikalizācijas un ekstrēmisma ierobežošanā un to, kā polarizācija šobrīd ietekmē drošības situāciju reliģiskajā telpā.

Savienības dalībvalstīs sāka pētnieciskā darbība un notiek sadarbības veicināšanas pasākumi starptautiska projekta PARTES² (*Participatory approaches to protecting places of worship*) ietvaros.

Projektu finansē Eiropas Komisijas Iekšējās drošības fonds, tā mērķis – sagatavot ziņojumus par situāciju reliģisko institūciju drošības jomā un stiprināt iesaistīto institūciju un organizāciju savstarpējo komunikāciju. Plānots, ka projekts ilgs līdz 2025. gada 28. februārim, to koordinē Austrijas Starptautiskās politikas institūts (*Österreichisches Institut für Internationale Politik*), un Latvijā tā

partnerorganizācija ir nodibinājums "Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs".

Tā kā projekta galvenais fokuss ir pētniecība, projekta partneru vidū ir gan universitāšu, gan drošību un kārtību sargājošo iestāžu, gan reliģisko kopienu pārstāvji, kas ļauj gūt plašu ieskatu pētāmajā jautājumā.

PARTES ir tikai viens no projektiem, kas saistīts ar drošības jautājumiem un kurā LELB Diakonijas centrs ir partneris, bet raksta autore šajā projektā piedalās ekspertu grupas darbā. Projekta ietvaros jau ir notikuši vairāki pasākumi un iegūti secinājumi un ieteikumi, kas varētu noderēt arī Baznīcām un draudzēm Latvijā.

Izglīt, lai atpazītu ekstrēmismu

No projekta sākotnējiem mērķiem un līdz šim iegūtās informācijas dažādās Eiropas valstīs secināms, ka sekmīgākai reliģisko kopienu aizsardzībai nepieciešams izstrādāt visaptverošu prevencijas sistēmu, kas ir balstīta uz pierādījumiem un paredz iesaistīto pušu līdzdalību. Lai cīņa pret reliģisko institūciju drošības apdraudējumiem būtu efektīva, nepieciešams izprast vardarbīgā ekstrēmisma fenomenu un tā konkrētās izpausmes attiecībā uz uzbrukumu mērķiem, kā arī iesaistīt ticīgo kopienas attiecīgās politikas izstrādē un ieviešanā. Papildus ieteicams izglīt plašāku sabiedrību ekstrēmisma atpazīšanā, kā arī sniegt informāciju par dažādu reliģiju atšķirībām.

Noskaidrot draudžu apdraudējuma situāciju Latvijā

Lai noskaidrotu, ar kādiem apdraudējumiem draudzes un reliģiskās kopienas Latvijā saduras šobrīd, kādi ir galvenie neaizsargātības faktori, vai, kā un cik veiksmīgi tiek organizēti baznīcu drošības pasākumi dažādās reliģiskajās grupās, kā arī lai veicinātu sadarbības un komunikācijas kanālu izveidi starp reliģiskajām kopienām un vietējām drošību un kārtību sargājošajām iestādēm, 9. februārī LELB Virsvaldes telpās notika darbseminārs. Seminārā līdztekus dažādu reliģisko kopienu un draudžu pārstāvjiem piedalījās Valsts policijas, Rīgas pašvaldības policijas un Tieslietu ministrijas pārstāvji, savstarpēji lauzot priekšstatus par to, kā tiek organizēta dievnamu aizsardzība pret potenciālajiem un reālajiem apdraudējumiem. Semināra dalībnieku sarunās tika noskaidrots, ka dažādās reliģiskajās organizācijās un dievnamos atšķiras gan apdraudējumu biežums un raksturs, gan drošības līmenis. Notika informācijas apmaiņa par iniciatīvām, ko atsevišķas draudzes jau uzsākušas, domājot par dažādu apdraudējumu novēršanas iespējām, kā arī par rīkiem, ko prevencijas nolūkā piedāvā policija.

Ieteikumi draudzēm: ko darīt jau tagad?

Starp vairākiem priekšlikumiem, ko draudzēm būtu vērts apdomāt un atbilstoši situācijai izmantot jau šobrīd, vērts minēt sekojošus:

- izveidot tiešu kontaktu ar tuvāko pašvaldības policijas iecirkni vai inspektoratu;
- uzaicināt tuvējo pašvaldības policijas iecirkņu pārstāvjus apmeklēt dievnamu un iepazīstināt ar tur notiekošajām norisēm, telpām un atbildīgajiem;
- ziņot policijai arī par šķietami mazsvarīgiem nodarījumiem baznīcas/draudzes telpās, nauda runu vai citiem nodarījumiem pret tās pārstāvjiem;
- fiksēt aizdomīgas tendences un darbības, to skaitā – sociālajos tīklos, draudžu mājaslapās u. c., kas var palīdzēt novērst lielākus kaitējumus un, piemēram, iekļaut attiecīgo objektu policijas patrulēšanas maršrutā;
- iniciēt komunikāciju un sadarbību ar Valsts policijā nesen izveidotajām prevencijas grupām;
- instalēt Rīgas pašvaldības policijas mobilo lietotni draudžu atbildīgo darbinieku tālrunos, caur kuru par nodarījumiem iespējams ziņot ļoti operatīvi. Šajā lietotnē iespējams ne tikai ziņot par pārkāpumu, bet arī

pievienot pārkāpuma fotoattēlus vai video. Ziņojot ar aplikācijas palīdzību, personas atrašanās vieta tiek noteikta automātiski;

- tīpašu uzmanību pievērst draudžu locekļu datu drošībai; kiberuzbrukumu gadījumā kontaktēties ar Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūciju cert.lv;
- pārdomāt nepieciešamību veikt apmācības draudžu darbiniekiem, kas ikdienā kalpo, lai nodrošinātu dievnamu atvērtību;
- pārdomāt nepieciešamību izvietot dievnamā atbilstošas novērošanas kameras un/vai informāciju par to, ka videonovērošana tiek veikta.

Galvenais riska faktors – sabiedrības sašķeltība

Atšķirībā no tikšanās 9. februārī, kuras fokuss lielā mērā bija vērst uz ēku un cilvēku fizisko drošību, 30. aprīlī LELB Virsvaldes telpās projekta PARTES mērķauditorijai tika organizēta diskusija par sabiedrības polarizācijas tendencēm, reliģisko kopienu lomu radikalizācijas un ekstrēmisma ierobežošanā un to, kā polarizācija ietekmē drošības situāciju reliģiskajā telpā šobrīd, kad pieaug kā labējais, tā kreisais ekstrēmisms un liela ietekme notiekošajos procesos ir tuvumā esošajam Krievijas–Ukrainas karam.

Diskusiju vadīja politologs Andis Kudors, sniedzot ieskatu situācijā pasaulē, Eiropā un Latvijā. Kudors vērsa uzmanību uz trim dažādiem apdraudējuma līmeņiem: draudi, riski un vāriņums (angl. *vulnerability*), no kuriem katrs prasa citu atbildes rīcību. Tiešu draudu gadījumā tā ir tūlītēja to novēršana, risku gadījumā – prevencija, bet, viņaprāt, Latvijā patlaban visvairāk uzmanības jāpievērš vāriņumam, kas ir demogrāfija un migrācija.

Kā galvenais riska faktors tika minēta sabiedrības sašķeltība – etniskā, ideoloģiskā, reliģiskā, populistiskā, reģionālā, kas cilvēkos rada nedrošību, neuzticēšanos un dusmas.

Par dūsmām un kiberdrošību

Tieši dusmas kā viens no reliģiskā ekstrēmisma izpausmes ierosinātajiem tika minētas prezentācijā, ko diskusijas dalībniekiem sniedza mācītājs Viesturs Bambāns, kurš jautājumus par radikalizāciju reliģiskajās kopienās pētījis ASV savā doktora disertācijā. Prezentācijā Bambāns iezīmēja tipiska uzbrucēja psiholoģisko portretu un pazīmes tā atpazīšanai. Runājot par situāciju Latvijā, liela uzmanība prezentācijā tika veltīta baznīcu kiberdrošības jautājumiem. Izskanēja ieteikumi izvairīties no bezmaksas

informācijas krātuvēm un e-pasta lietotnēm kā, piemēram, inbox.lv, gmail.com. Kā drošāka saziņas lietotne pretstatā draudzēs iecienītajam *WhatsApp* tika minēta lietotne *Signal*. Īpašs ieteikums izskanēja attiecībā uz draudžu un Baznīcu kritiski svarīgo dokumentu glabāšanu, izveidojot to notariāli apstiprinātas kopijas un rodot iespējas tās glabāt ārpus Latvijas.

Baznīcu un draudžu drošības jautājumi – neatliekami

Vēl vienu šķautni baznīcu un draudžu drošībai veltītajā diskusijā iezīmēja Zemesardzes kapelāns, mācītājs Mārtiņš Burke-Burkevics, daloties ar savu vairākkārtējo pieredzi, apmeklējot baznīcas un draudzes kara apstākļos Ukrainā. Viņa vērojumi un secinājumi neatstāja ilūzijas par iespēju baznīcu, garīdznieku un draudžu drošības jautājumus risināt tikai tieša apdraudējuma brīdī un lika vēlreiz aizdomāties par to, ka preventīvais un sagatavošanās darbs jāveic jau tagad.

Diskusijas dalībnieki bija vienprātīgi, ka ES Iekšējās drošības fonda atbalstītais projekts PARTES ir labs pamudinājums izskatīt reliģisko kopienu drošības jautājumus no dažādām perspektīvām, un, izmantojot citās valstīs un citās konfesijās jau paveikto drošības uzlabošanu, tas sniedz iespēju sāktot ar dažādiem drošības aspektiem saistītos jautājumus ātrāk un produktīvāk.

Lūgšim, lai tuvākajā laikā varētu tapt informatīvs praktisks materiāls LELB draudzēm ar ieteikumiem baznīcu drošības jautājumu uzlabošanai, un cerēsīm, ka vajadzība to lietot būs rets izņēmums.

Interesentiem, kas lasa informāciju angļu valodā, ir iespēja reģistrēties projekta PARTES jaunumu saņemšanai reizi ceturksnī: <https://www.partes-project.eu/newsletter-subscription> ●

- Projektu finansē Eiropas Savienība. Tomēr paustie viedokļi un uzskati ir tikai un vienīgi autora(-u) viedokļi, un tie ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības viedokļus un uzskatus. Ne Eiropas Savienība, ne piešķirēja iestāde par tiem nevar uzņemties atbildību.

1 <https://www.christiantoday.com/article/anti-christian-hate-crimes-on-the-rise-in-europe/141050.htm>
2 <https://www.partes-project.eu/>

Katrīna Čakste-Vilsone un viņas meita Anastasija (no kreisās) viesojās Liepājas Jāņa Čakstes vidusskolā.

Foto – Sandra Danosa, laikraksts "Bauskas dzīve"

Katrīna Čakste-Vilsone:

“Man būtu grūtāk neticēt nekā ticēt”

Maija sākumā Latvijā viesojās mūsu valsts pirmā prezidenta Jāņa Čakstes mazmeita Katrīna Čakste-Vilsone, lai piedalītos savas atmiņu grāmatas “Karš, mīlestība, brīvība” atvēršanas svētkos. Grāmata ir gan emocionāls un personisks vēstījums par pārbaudījumiem Latvijas tautai un tās ļaudīm 20. gadsimtā, gan arī stāsts bērna acīm par savu vecāku Konstantīna un Anastasijas brīnišķīgo mīlestību. Grāmatā atklājas viņas tēva Konstantīna Čakstes nodošanās cīņai par Latvijas neatkarību un viņa izvēle iet līdz galam – moku nāvei Latvijas brīvības vārdā. Tieši tēva varonības piemērs un drosme būs tās vadzvaigznes, kuras pavadīs Katrīnu turpmākajā dzīvē Zviedrijā un Amerikā. Taču ne tikai – liktenīgā lūgšana un piedzīvotā sastapšanās ar Jēzu laivā Baltijas jūrā būs tas stiprais pamats, uz kuras celsies viņas ticības dzīve – ar pārbaudījumiem un arī ar kļūdām, par kurām Katrīna nevairās runāt.

Inga Reča, foto no LELB arhīva

Manas paaudzes cilvēkiem, kas auguši padomju laikā, jūsu vectēva Jāņa Čakstes vārds bija simbols brīvībai un arī tāds kā aizliegtais auglis – diezgan lielu drosmi vajadzēja, lai ietu 18. novembrī pie Čakstes pieminekļa Meža kapos aizdegt svecītes. Jūs zināt, ka cilvēkus, kuri tur gāja, tvarstija milicija –

par to visu tiešām klīda leģendas. Arī jūs esat daļa no šīs leģendas, vai to jūs savā dzīvē tā arī esat uztvērusi?

Jā, esmu. Kad mēs nonācām Zviedrijā, sapratu, cik svarīgu vārdu es nesu. Ka es stāvu uz pleciem cilvēkiem, kuri ir ar mieru atdot savu dzīvību par latviešu tautu. Man opaps bija krievu cietumā, un tēvs bija nacistu cietumā, kur zaudēja savu dzīvību. Jā, es to saprotu, un tā ir

mana atbildība – būt par tautu, un tādēļ pēc Latvijas atjaunošanas es un mana māsa Anna, mēs abas gribējām palīdzēt Latvijai un latviešiem, kā nu varējām.

Par to mēs vēl parunāsim! Jūtamies ļoti pagodināti, ka jūsu atmiņu grāmatu izdod tieši mūsu Baznīcas izdevniecība. Tikko ir noslēgušies grāmatas atvēršanas svētki, kuri notika četrās vietās – Latvijas Republikas Saeimā,

pēc tam Jelgavā, Liepājā un Jūrmalā. Diezgan saspringta bijusi jūsu viesošanās nedēļa! Vai varat padalīties, kā jūs uzņēma katrā no šīm vietām? Kādu attieksmi izjutāt?

Sirsniņu, tiešām sirsnīgu! Es esmu tik pateicīga, ka visur cilvēkus interesēja grāmata. Un tik jauki, ka šeit, Jūrmalā, manā pirmajā dzīvesvietā – kad biju divas nedēļas veca, es sāku dzīvot Jūrmalā –, šovakar notiek pēdējā intervija, vietā, kur es jutos kā mājās. Viss vienalga, kur es pasaulē biju, sirdī manas mājas bija Jūrmala.

Šovakar Jūrmalas bibliotēkā emocionāli atcerējāties, ka pat pēc 52 gadiem, kad pirmo reizi atgriezāties Latvijā pēc došanās bēgļu gaitās, jūs pat ar aizvērtām acīm esat varējusi saost, kad iebraucat Jūrmalā, – pēc tā ipašā gaisa...

Jā, varbūt tāpēc, ka mana dzīve Latvijā bija tik jauka. Lai gan bija kara laiks un es baidījos no zaldātiem un lai gan es dzirdēju pārkonu no viņu bumbām, ko lidmašīnas meta uz Rīgu, un mani vecāki baidījās, ka kāda bumba var nokrist šeit, tomēr viņi ļoti centās mums sagādāt priecīgu bērnību. Atceros kādas Lieldienas Jūrmalā – no rīta gājām lejā pa trepēm, un tur stāvēja liels grozs ar maziem čališiem. Kāds mums bija prieks! Saprotams, kara laikā čališi bija audzēti priekš ēdiena, un tad, kad tie palika lielāki, mani vecāki teica: jāved uz laukiem, uz “Aučiem”. Droši vien vēlāk mēs tos čališus noēdām.

Katrīna Čakste-Vilsone grāmatas atvēršanas svētkos Latvijas Republikas Saeimas nama Dzeltenajā zālē ar bīskapu Pāvilu Brūveru un arhibīskapu Jāni Vanagu, un vectēva, pirmā LR prezidenta Jāņa Čakstes klātbūtni portretā...

... un Saeimas deputātu Edvardu Smiltēnu.

Latvijā jūs viesojaties kuplā ģimenes pulkā – kopā ar meitu Anastasiju un mazmeitu, kura paņēmusi līdzīvu trīs dēlus. Tas nozīmē, ka jums ir svarīgi Latvijas sajūtu nodot tālāk saviem mazmazbērniem.

Man tas ir ļoti svarīgi. Leti jeb latvieši, mūsu kultūra te ir dzīvojuši jau simtiem un pat tūkstoš gadu. Bieži mēs sakām – mazā Latvijā, bet mēs esam lielāki par

Dāniju! Mēs nemaz neesam tik mazi, un mūsu vēsture ir ļoti bagāta un sena. Par to ļoti daudz esmu stāstīju gan amerikāņu bērniem, gan saviem bērniem, un viņi – saviem bērniem. Mans mazmazdēls, kuram ir astoņi gadi, mācās tikai 2. klasē, un viņš varēja izvēlēties viss vienalga, par kādu pasaules zemi vai štatu Amerikā sagatavot stāstu un pēc tam to pastāstīt klasei. Viņš izvēlējās stāstīt par Latviju un Otro

Piemīņas foto Latvijas Republikas Saeimas sēžu zālē 2024. gada 3. maijā.

4. maijā Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā, noliekot ziedus pie pieminekļa prezidentam Jānim Čakstem, un skats uz Lielupi no dzimtas īpašuma "Aučiem".

pasaules karu. Viņš *jūtībā* skatījās arī filmiņas par pilotiem un par citām organizācijām Otrā pasaules kara laikā, un tamdēļ viņa mammaņa, mana mazmeita, zinot, ka es būšu Latvijā un ka man šeit izdos grāmatu, jautājusi skolotājam, vai drikst ņemt dēlus līdzī, un skolotāja teikusi: jā, ļoti labi! Un tagad viņš atgriezies skolā un uzrakstīs tik labi, cik nu astoņgadīgs bērns to var izdarīt – ko viņš ir pārdzīvojis, ko ir redzējis un ko ir iemācījies brauciena laikā Latvijā. Viņam gan šī ir jau otrā reize Latvijā, bet pirmoreiz viņš bija tik maziņš, ka to neatceras, tikai no fotogrāfijām. Bet šo ceļojumu viņš atcerēsies.

Vai jūs ar viņu jau paspējāt pārrunāt, kas viņu visvairāk Latvijā ir iespaidojis?

Viņš ir lasījis par slepenajiem Francijā, kuri strādāja zem grīdas...

Pagrīdniekiem.

Jā, pagrīdniekiem, tāpēc viņu ļoti interesēja, ko darija mans tēvs, kad viņš vadīja LCP – Latvijas Centrālo padomi.¹

Konstantīns Čakste bija viens no Latvijas pretošanās kustības vadītājiem.

Viņš bija ievēlēts par LCP prezidentu.² Es mazmazdēlam pastāstīju, ka mans tēvs bija izveidojis sakarus ar Amerikas valdību un angļu valdību, viņu tas viss ļoti interesē. Lai gan, atlidojot uz Latviju, viņiem bija pazudis koferis un nācās iet uz Saeimu kā no lidmašīnas, bet mazmazdēls ļoti uzmanīgi klausījās. Diemžēl viņš nerunā latviešu valodā, bet viņš jūta, cik svarīgs tas viss ir, un vēlāk man jautāja par manu opapu Jāni Čaksti, kurš arī sēdēja cietumā Krievijā. Stāstīju viņam, ka mani tēvs un

vectēvs bijuši ar mieru ciest par latviešu brīvību, neglābt sevi, bet mēģināt glābt un celt latviešu tautu.

No grāmatas arī uzzināju, ka jūs uz Latviju devāties ar pirmo lidmašīnu, kas varēja nolaisties "pa taisno" no Helsinkiem Rīgā (nevis kā agrāk caur Maskavu). Tas notika 1989. gadā, kad Latvija pat vēl nebija atguvusi neatkarību. Pastāstiet par saviem iespaidiem toreiz un kā ir tagad, pēc 35 gadiem?

Tas ir tik brīnišķīgi, Latvija ir atjaunota! Toreiz nevienam cilvēkam nebija savas privātās mašīnas, tagad ielas ir pilnas. Toreiz problēma bija tikt vilcienā... Mammiņa bija satikusi vienu latviešu dāmu, kura viesojās Kalifornijā ar latviešu kori, kas tur dziedāja, un viņa saprata, ka šī dāma var mums palīdzēt atbraukt uz Latviju ar mediķu grupu. Viņa bija teikusi valdības vīriem: jā, jā, viņi [Čakstes] nemuka no komunistiem, bet viņiem bija jānūk, jo viņas vīru arestēja SS, un arī manu mammu viņi gribēja pratināt. Jūs atceraties, ja kādam padomju laikā nepatika komunisti, tos tūlit nosauca par nacistiem, bet dāma esot

teikusi: nē, nē, viņi nav nacisti, viņi mūka no nacistiem! Tā mēs dabūjām atļauju braukt ciemā un arī redzēt mūsu mājiņu Jūrmalā, kurai preti bija mana onkuļa, mācītāja Jāņa Teriņa mājiņa.

Jūsu onkulis bija Rīgas Doma Garnizona draudzes mācītājs, un jūs esat kristīta Rīgas Domā.

Kad pagājušo svētdien biju Rīgas Domā, es redzēju lapu, kur kristību grāmatā ir ierakstīts mans vārds, mana papiņa un mammiņas vārds un mūsu adrese. Es to lapu nofotografēju.

Mēs runājam par to, kā ir izmainījusies Latvija pa šiem 35 gadiem...

Toreiz mēs aizbraucām arī uz "Aučiem" Tur dzīvoja 11 ģimenes, un tikai viena veca dāma runāja latviski. Bērniņi,

7. maijā – tikšanās ar pilsētas vadību un Jāņa Čakstes vidusskolas audzēkņiem Liepājā.

kas tur bija, latviski nerunāja. Viņi to māju bija sadalījuši, cilvēkiem bija iedalītas viena, divas istabas, iebūvētas plītis, šausmīgi tur izskatījās... Un nepatīkama smarža, jo tās vannasistabas bija būvētas vienai ģimenei, ne vienpadsmit! Un visas ābeles bija nocirstas, zeme nebija izmantota. Bija liels šoks. Bet mans vīrs, kurš savu darba dzīvi sāka kā pilots Amerikas gaisa flotē, drīz jūta, ka Dievs viņu aicina par mācītāju. Viņam bija divas draudzes, kas izauga diezgan lielas, katrā pāri tūkstošiem cilvēku. Un no darba pie viņa sāniem es iemācījos, kā palīdzēt, jo mūsu draudzēm bija saistība ar bērnu namu Hondurasā un Malavi Āfrikā. Piemēram, uz Hondurasu mēs sūtījām mazas govīs...

Teliņus?

Jā, teliņus. Jo tur bija bērni, kuri vienkārši atrasti uz ielas un ielikti skolā, lai viņiem būtu ģimene. Un, pirms viņi gāja pasaulē, viņi iemācījās amatu – vai lauksaimniecību, vai būvēt galdus un krēslus baznīcām. Kad tos pārdeva, iegūto naudu ielika bankā, kuru viņi dabūja tad, kad viņiem palika 18 gadu. Un vēl viņiem bija amats. No tā visa es iemācījos, kā sūtīt palīdzības pakas. Kad 1989. gadā es Rīgā aizgāju uz bērnu slimnīcu, tur viss izskatījās tāpat kā fotogrāfijās 1935. gadā, nekas

nebija uzlabots un mainīts. Runāju par to ar ārstiem mūsu baznīcā, un viņi mani uzaicināja uz ārstu konferenci, pēc kuras viņi sagādāja bērnu gultiņas, pieaugušo slimnīcas gultiņas, sirds katetrus. Es arī rakstīju medicīnas kompānijām, un šad tad man piešķīra kastes ar zālēm. Un, tā kā es zināju, kā to darīt, varēju to visu sūtīt uz Latviju, kad Latvija bija brīva.

Jūs pat nodibinājāt savu fondu. Cik gadus tas darbojās?

Desmit gadus. Pēc desmit gadiem Latvija jau bija uz savām kājām. Tas ir brīnums! Iedomājieties, šeit ir jauna valdība, un mēs atjaunojam Latviju, bet, pirms krievi atstāja Latviju, viņi jau aizveda daudz prom – zirgus, traktoros un tamlīdzīgas lietas. Iedomājieties, pensionāri ir strādājuši priekš valdības visu savu dzīvi, un valdība solīja, ka pensijā viņus uzturēs. Bet tā pensijas nauda, ko viņi ir devuši savos labajos darba gados, tā ir Maskavā, un Maskava jau mums neko nedevis – jaunajai valstij vajadzēja visus uzturēt. Ir izdarīts milzīgs darbs! Es domāju, Dieva svētība tiešām ir bijusi pār mūsu Latviju, kā mūsu himnā saka.

Un otra lieta – es domāju, ka arī *Memorandum* palīdzēja. Amerika nekad neatzina, ka Latvija pieder Krievijai. Kopš Otrā pasaules kara tā vienmēr uzskatīja Latviju par okupētu zemi.

Jūs runājat par Memorandum³, kuru pieņēma LCP un parakstīja 188 Latvijā pazīstami cilvēki. Tas bija dokuments, ka Latvija nepieņem okupāciju un ka gribam būt patstāvīga valsts.

Mans tēvs ļoti gribēja, lai tajā ir pārstāvēti latvieši ar dažādām idejām, gan

Ulmanis, gan sociālisti utt. Un tamdēļ to parakstu ir tik ļoti daudz, jo visas latviešu partijas ir tur pārstāvētas.

Parunāsim par jūsu atmiņu grāmatu! Tā ir tik aizkustinoša, lasot es gan raudāju, gan smējos! Domāju, ka nevienu vien lasītāju pārsteigs jūsu ticības stāsts – kā no maza bērna dienu lūgšanas un piedzīvotās sastapšanās ar Jēzu jūsu ticības dzīves laikā aug un veidojas. Pastāstiet, lūdzu, par šo pirmo reizi, kad atklājāt Dieva lielo mīlestību.

Tas notika laivā, kad bija tik tumšs, laba nakts tieši bēgšanai. Mani pirmo pārnesa no mazās laiviņas uz lielo laivu. Bija dzirdami vien tā vīra soļu šļaksti un viņi apakš manis, kas sitās gar laivu, kad viņš mani cēla. Viņš bija mani satvēris un gribēja mani nomest, es domāju, ka viņš mani metīs ūdenī! Es biju klusa, kad mēs pirms tam slēpāmies šķūnī, es biju klusa, kad iekritu mežā bedrē, bet, ja tagad miršu tajā bailīgajā ūdenī, tajos viņos (tā es domāju), es nevaru vairs būt klusa. Es kliecēju, līdz manam mazajam ķermenim vairs nebija spēka.

Tas bija zvejnieks, kas jūs cēla no mazās laiviņas uz lielo laivu?

Viņš jau bija pārcēlis, viņš mani nesa, bet nekur mani nenolika. Es jau nezināju, ka laivas dibenā ir maza būdiņa, kur viņi lika tiklus, un viens tikls ir nostiepts tā, lai mūs tur varētu iemest. Bija tik tumšs, un es neko neredzēju. Ko lai es domāju? Es domāju, ka viņš ir nolēmis...

No jums tikt vaļā!

Jā, es tiešām tā domāju. Viņš jau ne-teica: kuš, kuš, būs labi! Viņš domāja, lai bērns kliec, bet viņš negribēja, lai

8. maijā Jūrmalas Centrālajā bibliotēkā. Klātesošajiem bija iespēja noklausīties Katrīnas Čakstes-Vilsones stāstījumu par atmiņu grāmatas tapšanu...

... kā arī Jūrmalas muzeja direktora Ernesta Svika priekšlasījumu "Konstantīna Čakstes pēdas Jūrmalā".

dzird pieauguša cilvēka balsi, jo pār ūdeņi bija liela atbalss. Un kad man vairs nebija enerģijas... Es jau nebiju vēl mācījusies skolā. Es zināju, ka mēs pēc vakariņām sakām paldies Dieviņam, es zināju Ziemsvētku dziesmiņas. Manam krusttēvam, mācītājam Teriņam bija ļoti smuka ainiņa ar Jāzepu un Mariju, kuru viņš izlika Ziemsvētkos. Kad mēs viesojāmies, es gāju uz to skatīties. Tas ir viss, ko es zināju. Es domāju: ja Dievs ir, tad varbūt Viņš man var palīdzēt. Man nebija kam citam prasīt palīdzību, un es vienkārši kļiedu: "Dieviņ, glāb mani! Palidzi man!" Tas skats, ko es tonakt redzēju, vēl joprojām ir manā acu priekšā. Es ceru un tiešām ticu, ka tad, kad ieņemušū pēdīgo elpu, tad atkal redzēšu skaisto seju un sajutišu to mīlestību, kas kā saule spīdēja no Viņa acīm. Dažreiz cilvēki jautā: vai tu tiešām domā,

Tikšanās laikā viesus uzrunāja Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Dubultu draudzes mācītājs Arnis Bušs, bet Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Liepājas bīskaps Hanss Martins Jensons pastāstīja par grāmatas izdošanu angļu valodā 2023. gadā ASV un ceļu pie latviešu lasītāja.

Grāmatas atvēršanās svētku "maratona" noslēgumā vēl intervija Jūrmalas televīzijai (intervē "Svētdienas Rīta" redaktore Inga Reča).

ka redzēji Jēzu? Nezinu, kad biju bērns, es tiešām ticēju, ka tas bija Jēzus, kuru es tonakt redzēju. Viņš atvēra tos *curtains*.

Aizkarus.

... aizkarus starp šo pasauli, ko mēs redzam, un to pasauli, ko nevaram redzēt, bet kas ir reālāka nekā šī pasaule. Ka es atkal kādreiz to varētu redzēt! Varbūt tas

bija eņģelis, sūtīts no Dieva, tas ir vienalga. No tā laika man vairs nebija bailes no nāves, un es domāju, ka būt debesīs būtu brīnišķīgi! Es nevarēju neticēt. Jēzus teica Tomam: "Tu tici tāpēc, ka tu redzi." Un Viņš deva savas rokas un teica: ieliec savu roku Manos sānos un esi ticīgs. Tas ir tik reāli, un tas ir manā sirdī. Tā nav liela ticība, vienkārši tas ir kaut kas, ko es pārdzīvoju. Man būtu grūtāk neticēt nekā ticēt, ka Dievs ir. Un ka Viņš ir tuvu un grib būt draugos ar mums. Viņš dod mums brīvību iet pa Viņa ceļu. Mēs varam krist bedrēs, mēs varam sāpināt viens otru, sāpināt sevi, bet Viņš to negrib, Viņš grib mums to labāko. Tas ir tas, kam es ticu no tā laika līdz šodienai.

Stāstot par savu ticību, jūs to darāt ļoti patiesi, bez svētulības un patosa. Rakstāt arī par savām kļūdām, par to, ka dažkārt vairāk uzticējāties savai gudrībai, bet pēc tam izrādījās, ja būtu paļāvusies uz Dievu, viss būtu noticis labāk...

Jā, daudz labāk!

Jūsu grāmata tik ļoti sasauca ar šodienu. Mēs arī dzīvojam kā uz pulvera mucas. Tepat netālu notiek karš Ukrainā, ja ukraiņi neuzvarēs, Baltijas valstis var būt nākamās... Kā lai iegūst paļāvību uz Dievu jebkuros apstākļos?

Vienīgais veids, kā var dzīvot mierīgi savā sirdī, ir Dieva ticībā dzīvot kā Pāvils teica: vai es dzīvoju, vai mirstu, viss ir vienalga, kamēr es piederu Dievam. Kamēr Viņš grib, ka es esmu šeit, es dzīvoju un strādāju. Tādēļ ir svarīgi, ka mēs strādājam Dieva labā, ka mēs strādājam viens otra labā un gribam, lai mūsu kaimiņi saprot, ka Dievs ir un ka Viņš viņus mil. Un tad mēs varam mīlēt savu tautu, mēs varam būt pietiekami stipri, lai dzīvotu cauri visam, kas notiek, bet neuztraukties par rītdienu. Šodien ir diena, ko Dievs mums ir devis, un šodien mēs dzīvojam šodienai. Viņš ir devis mums smadzenes, un mums ir jālieto savas smadzenes. Mums ir jālieto mūsu dāvanas, kādas mums Dievs ir iedevis. Katram tās ir citas, un, tās uzlabojot, mēs varam uzlabot mūsu tautu. Bailes pataisa mūs visus vājākus. Bailēs mēs izzūstam, mums nav jādzīvo bailēs.

Grāmatā aprakstāt arī garīgo atmodu draudzēs, kurās jūsu vīrs kalpoja. Latvijas draudzēs pēc kovida pandēmijas laika piedzīvojām draudžu locekļu

Pieminekļis prezidentam Jānim Čakstem Meža kapos.

skaita krišanos, cilvēki mazāk iet uz baznīcu. Ko jūs no savas pieredzes varat ieteikt, kā šo garīgo atmodu draudzēs veicināt?

Tas tā ir arī Amerikā. Cilvēki sēž savās čībiņās un dzer kafiju, un izvēlas skatīties dievkalpojumu televīzijā. Dievs to saprot, bet Viņš aicina mūs būt kristīgā ģimenē, jo mēs uzturam viens otru, mēs mācāmies viens no otra. Mēs palīdzam viens otram iet dziļāk ticībā, un tādēļ sanākt kopā ir svarīgi. Baznīcās, kas pārdzīvoja kovīdu, mēģina veidot grupas – skatīties, kur cilvēki dzīvo cits citam tuvumā, lai tur sāk ar kafijas grupu un tad pēc laika iedod kādu Bībeles tekstu, ko apspriest. Tas ir palīdzējis Amerikā, lēnām cilvēki sāk nākt atpakaļ uz baznīcu. Piemēram, kad mans vīrs devās uz jaunu draudzi, pirmais, ko viņš prasīja, lai kāda grupa cilvēku, kas tic, sanāk kopā un lūdz Dievu par baznīcu, par baznīcas darbu. Ko vajadzētu darīt? Ko Dievs grib, kas lai notiek šajā baznīcā? Piemēram, Floridā vienā draudzē mums sākumā bija daudz vecāku ģimeņu, nebija jauno. Mans vīrs vadīja daudz bērnu, bet maz kristību. Kad pēc 21 gada vīrs gāja pensijā, mums bērnu kori dziedāja 70 bērniņi. Tas bija Dieva darbs. Mums tikai jāuzzina Viņa ceļi.

Kāds ir jūsu novēlējums Latvijas ļaudīm tagad, kad brauksiet atpakaļ uz Ameriku?

Svētību, labumu, prieku, ticību, lai nav bailes no mūsu kaimiņiem. Jo tā ir *mūsu* zeme.

Paldies par sarunu! ●

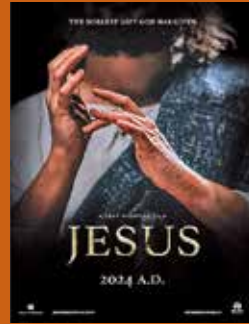
1 Latvijas Centrālā padome bija vienots Latvijas augstākās politiskās vadības centrs ar pagrīdes valdību Latvijas okupāciju laikā no 1943. līdz 1994. gadam, ko dibināja ar nolūku koordinēt dažādu latviešu pretestības kustību darbību, lai atjaunotu Latvijas valstisko neatkarību.

2 1943. gada 13. augustā Latvijas Centrālās padomes dibināšanas sēdē Konstantīnu Čaksti ievēlēja par LCP priekšsēdētāju. Čakste nodibināja un uzturēja sakarus ar Latvijas diplomātiskajiem pārstāvjiem ārvalstīs, kā arī ar igauņu un lietuviešu nacionālās pretestības kustībām. 1944. gada 29. aprīlī Gestapo (*Geheime Staatspolizei*) Čaksti Jūrmalā arestēja. 1944. gada 1. septembrī viņu no Rīgas Centrālcietuma pārveda uz Salaspils koncentrācijas nometni. Sarkanās armijas uzbrukuma laikā 10. septembrī ar tvaikoni "Celebes" pārveda uz Dancigu un ieslodzīja. Čakste mira 1945. gada 22. februārī ceļā no Štuthofas nometnes uz Lauenburgas koncentrācijas nometni, apglabāts Genšas ciemā, vēlāk pārapbedīts Nāves marša upuru kapsētā Polijā.

3 Latvijas Centrālās padomes Memorands ir vēsturisks dokuments, ko Otrā pasaules kara laikā 1944. gada 17. martā pieņēma LCP un parakstīja 188 Latvijas politiskie un kultūras darbinieki. Memorands deklarēja nepieciešamību nekavējoties atjaunot Latvijas Republikas faktisko suverenitāti un izveidot Latvijas valdību. Šī dokumentāra liecība ir nozīmīgs piemērs latviešu pretošanās kustības darbībai Otrā pasaules kara laikā.

Filma par Jēzu zīmju valodā

Mākslas filmas nedzirdīgiem cilvēkiem zīmju valodā ir ļoti reti sastopamas. Amerikas Nedzirdīgo kristiešu organizācija ir izveidojusi mākslas filmu par Jēzu, kurā tiek runāts tikai zīmju valodā. Tās mērķa grupa ir nedzirdīgie. Filmu "Jēzus" producējusi amerikāņu organizācija *Deaf Missions* (Nedzirdīgo misijas), kuras mērķis ir aizsniegt nedzirdīgos cilvēkus ar Jēzus vēsti. Tādēļ organizācijas dalībnieki veido filmas ar Bībeles saturu. "Dieva stāsts ir neapurtams, ja tas tiek izstāstīts valodā, kas uzrunā cilvēku sirdis."

Šajā filmā par Jēzu visi dialogi ir amerikāņu zīmju valodā. Nedzirdīgo misijas 2018. gadā ir producējušas filmu par Ījaba grāmatu un 2021. gadā īsfilmu "Nenosodītā" (*Uncondemned*) par laulības pārkāpšanā pieķerto Bībeles sievieti. Īsfilma savā ziņā bija izmēģinājums, lai redzētu, kā šādu filmu uztvers skatītāji, stāsta režisors Džozefs Džoslins (*Joseph Josselin*). Filmas var noskatīties Nedzirdīgo misijas lietotnē, bet "Nenosodītā" ir pieejama arī organizācijas YouTube kanālā.

"Filmu sociālajos tīklos noskatījās vairāk nekā 250 000 cilvēku. Tā tika labi uzņemta nedzirdīgo sabiedrībā," stāsta režisors. "Mums bija skaidrs: cilvēki vēlas skatīties vēl šādas filmas." Nedzirdīgais kinorežisors uzsver, ka ir atšķirība, vai nedzirdīgie skatās filmas zīmju valodā vai "parastas" filmas ar subtitriem. Filmām zīmju valodā nenoliedzami tiek dota priekšroka. Filmas pirmizrāde notika 4. aprīlī Fortvērtā, Teksasā, Nedzirdīgo misiju konferences laikā. Jaunā spēlfilma noteikti ir noskatīšanās vērtā. Aktieri ir labi, liela uzmanība pievērsta kostīmiem. Filmā ir arī skaņu celiņš, dzirdami trokšņi, piemēram, dzīvnieki vai varoņu soļi, kā arī mūzika, trūkst tikai balsu. Tāpat ir pieejami subtitri angļu valodā. ●

Argentīnā būs Evaņģēlisko kristiešu diena

Argentīnas protestanti priecājas par to, ka 31. oktobris ar likumu ir noteikts par Evaņģēlisko un protestantu Baznīcu dienu. Šī piemiņas diena godina reformācijas vēsturisko ietekmi.

"Šodien ir pagrieziena punkts Argentīnas evaņģēliskajiem kristiešiem, jo valsts Senāts ir apstiprinājis likumu, ar ko nosaka nacionālo Evaņģēlisko un protestantu Baznīcu dienu," sacīja Argentīnas Evaņģēliskās alianses prezidents Kristians Hūfs. Viņš uzskata, ka 31. oktobra noteikšana par Evaņģēlisko un protestantu Baznīcu nacionālo dienu nozīmē

šīs reliģiskās tradīcijas nozīmīguma atzīšanu. Turklāt tā ir "iespēja pārdomāt izaicinājumus un iespējas, ar kurām šodien saskaras Baznīcas, un atzīt to darba nozīmi, domājot par vērtībām kā līdztiesība un vārda brīvība sabiedrībā", viņš piebilda. Saskaņā ar 2019. gada datiem Argentīnā 15,3 % iedzīvotāju sevi raksturo kā evaņģēliskos kristiešus vai protestantus, un visā valstī ir vairāk nekā 25 000 protestantu draudžu. Dienvidamerikā, kas kādreiz bija katoļu kontinents, aptuveni 22 % iedzīvotāju sevi uzskata par protestantiem un 56 % ir katoļi. ●

Vairāk nekā 13 000 dalībnieku evaņģelizācijas pasākumā Polijā

Aptuveni 13 200 cilvēku piedalījās evaņģelizācijas pasākumā, kas 13. aprīlī notika Krakovā, arenā *Tauron*. Pasākumu organizēja Billija Grēma evaņģelizācijas asociācija sadarbībā ar Polijas evaņģēliskajām Baznīcām.

Tāpat kā citās Eiropas valstīs, arī Polijā evaņģēlists Franklins Grēms organizēja šo pasākumu, sadarbojoties ar vietējām Baznīcām un kopienām. Grēms sludināja par pazudušo dēlu, kurš bēg no tēva, lai vēlāk atgrieztos un lūgtu viņam piedošanu (Lk 15). Grēma vēstījums tika tulkots poļu, ukraiņu un zīmju valodā. Vairāk nekā 700 cilvēku devās telpas priekšpusē, lai paustu lēmumu sekot Jēzum

Kristum un sākt jaunu dzīvi kā kristiešiem.

Pēc pasākuma Polijas Kristus baznīcas bīskaps Andžejs Bajenskis sacīja, ka pasākums ar "vairākiem tūkstošiem dalībnieku nevar palikt nepamanīts".

Bajenskis pauda cerību, ka tādi centieni kā 13. aprīļa pasākums, lai kopīgi dalītos Evaņģēlijā, palīdzēs sadarboties protestantu konfesijām, neskatoties uz atšķirībām. Pasākumu ar Grēmu organizēja aptuveni 420 draudzes no 15 konfesijām.

Polijā protestantu kristieši ir mazāk nekā viens procents no iedzīvotājiem. No aptuveni 36 miljoniem poļu vairāk nekā 90 % ir katoļi. Apmēram 85 000 ir protestanti. ●

Izsolīs senu Bībeles manuskriptu

Jūnijā tiks izsolīts viens no vecākajiem Bībeles manuskriptiem. Koptu valodā rakstītajā papirusā atrodami teksti no Jaunās un Vecās Derības. Manuskripts ir 1700 gadu vecs, un, domājams, tā vērtība sasniedz vairākus miljonus eiro. Lielbritānijas izsoļu nams *Christie's* jūnijā izsolīs 104 lappušu manuskriptu, kas sarakstīts uz 52 papirusa loksneņiem. Koptu valodā rakstītajā dokumentā citstarp ir iekļauta visa 1. Pētera vēstule un Jonas grāmata. Manuskripts tiek datēts ar 3.-4. gadsimtu, un, iespējams, tas pārrakstīts vienā no pirmajiem kristiešu klosteriem.

Profesionālu aprindās manuskripts ir pazīstams kā Krosbija-Šēna manuskripts. Tas nosaukts norvēģu kolekcionāra Martina Šēna vārdā, kurš to iegādājās 1988. gadā. Tas pieder Bodmera papirusiem, 22 papirusu grupai, kas tika atklāta Ēģiptē 1952. gadā. Papildus Bībeles tekstiem tajos ir kristīgā literatūra un Homēra teksti. *Christie's* manuskriptu eksperts Eudžēnio Donadoni saka, ka tekstam ir "monumentāla nozīme, jo tas liecina par agrāko kristietības izplatību Vidusjūras reģionā". Izsoļu nams paredz pārdošanas cenu aptuveni 3,5 miljonu eiro apmērā. ●

Bībele maina dzīvi

Meksika

marksistiskā ideoloģija, tādēļ tās piekritēji bija naidīgi pret kristiešiem. Kustības mērķis bija gāzt valstī esošo sistēmu un glābt Māti Zemi.

Desmit gadus vēlāk Ruta uzzināja, ka kristieši visā pasaulē tiek vajāti. Kāda sieviete viņai iedeva žurnāla "Mocekļu Balss" eksemplāru angļu valodā. Tur Ruta izlasīja, ka organizācija HMK (*Hilfsaktion Märtyrerhilfe*) nodrošina Bībeles vajātajiem kristiešiem. Ruta lūdza nosūtīt viņai Bībeles, lai nodotu tās mācītājiem Meksikas dienvidos. "Kad pienāca sūtījums, es raudāju no prieka. Tā bija atbilde uz manu lūgšanu, jo mēs nevarējām atļauties nopirkt tik daudz Bībeļu," stāsta Ruta.

2009. gadā Ruta satika savu vīru Aurelio. Pēc laulībām 2013. gadā viņi kopīgi sludināja Dieva vārdu līdz šim nesasnētajam cilvēku grupām Meksikas dienvidos. Taču tur viņi sastapās ar lielu pretestību. Meksikas konstitūcija oficiāli nodrošina reliģijas brīvību, tomēr dažām etniskām grupām tiek piešķirta zināma neatkarības pakāpe, kas ļauj radīt noteikumus un likumus, kuri apgrūtina Evaņģēlija izplatīšanu. Tiem, kuri tic Jēzum un pievienojas šādās etniskās grupas, un pretojas tradīcijām un garīgajiem rituāliem, tiek liegta piekļuve elektrībai un ūdenim, izglītībai un medicīniskajai aprūpei. Naidis galvenokārt tiek vērstis pret mācītājiem. Arī Aurelio ir saņēmis draudu zvanus. "Jums nebūs miera, ja jūs mūs nogalināsiet. Mēs nedarām neko sliktu. Mēs palīdzam cilvēkiem, kad viņiem tas ir vajadzīgs," Aurelio atbild saviem nelabvēļiem.

Kādā 2017. gada jūnija vakarā, pēc tam, kad Ruta, Aurelio un viņu 12 gadu vecā meita Marija bija izdalījuši daudz Bībeļu, viņus nolaupīja seši maskās tērpti smagi bruņoti vīrieši. Pa ceļam uz mājām pēkšņi viņu priekšā parādījās divas kravas automašīnas. Ruta un Aurelio zināja, ka viņiem draud briesmas. Vīrieši izkāpa no automašīnām. Viens no viņiem atvēra Aurelio automašīnas durvis un teica: "Mēs zinām, kas jūs esat un ko jūs darāt. Tu esi mūsu sarakstā, un šodien tu mirsi." Tad viņi izvilka Aurelio no mašīnas un sita viņam ar ieročiem pa seju, līdz Aurelio nogāzās zemē. Pēc tam vīrieši piespieda Rutu, Aurelio un Mariju iekāpt kravas automašīnā un vairākas stundas brauca tumsā. Viņi apstājās, izvilka ģimeni no kravas mašīnas un nogrūda lejā

no kalna. Viens no uzbrucējiem aplēja Rutas vīru ar benzīnu. "Beidziet dalīt Bībeles," viņš kliedza. Taču Ruta atbildēja: "Bībele ir Dieva vārds, un mūsu misija ir nest Dieva vārdu cilvēkiem."

Tad Ruta atcerējās, ka vēl viena Bībeļu krava atrodas noliktavā. Viņa klusi pie sevis lūdza: "Kungs, izglāb mūs no mūsu ienaidnieku rokām, lai mēs varētu izplatīt Bībeles tiem, kam tās ļoti vajadzīgas." Viņa izdzirdēja savās domās: "Nemirsti, bet dzīvo un pasludini Manus darbus." "Pēkšņi mani pārņēma neapraustāms miers," atceras Ruta.

Tad viens no vīriešiem pielika viņai pie galvas ieroci un nospieda sprūdu. Taču ierocis iestrēga. Vīrietis izņēma no kabatas sērkokliņu kastīti un mēģināja aizdedzināt sērkokliņu. Atkal nekas nenotika. Uzbrucēji draudēja Rutai un Aurelio, ka nogalinās viņus, ja viņi runās ar policiju. "Mēs zinām, kur jūs dzīvojat. Mēs jūs vērosim," viens no vīriešiem sacīja.

Rutai, Marijai un Aurelio bija jāarstējas slimnīcā. Aurelio bija plēsta brūce galvā. Ruta un Marija saņēma psiholoģisku atbalstu, lai tiktu galā ar traumu. Līdz šai dienai viņi nezina, kas bija vīrieši, kuri viņus nolaupīja. Neskatoties uz daudzajiem nāves draudiem un nolaupīšanu, Ruta un Aurelio nolēma palikt Meksikas dienvidos. "Dievs mūs šeit ir ielicis, lai būtu gaisma. Tāpēc mēs nebēgsim, paliksim šeit un pildīsim Dieva gribu," saka Ruta. Aurelio piekrit sievas pārliecībai: "Pēc nolaupīšanas mēs sev teicām: tagad sludināsim vēl vairāk."

Kopš viņu nolaupīšanas gandrīz pirms septiņiem gadiem Ruta un Aurelio kopā ar citiem kristiešiem ir nodibinājuši vairāk nekā 500 draudžu, kā arī gandrīz 50 centrus, no kuriem vietējās kopienas var sasniegt cilvēkus ar Dieva vārdu. Turklāt Ruta joprojām palīdz savam tēvam, lai varētu nodrošināt katram kristietim savu Bībeli. "Dievs ir labs. Viņš mani ir aicinājis uz šo kalpošanu un apgādā ar visu, kas man tai nepieciešams. Manam tēvam bija taisnība. Mēs redzam, kā Bībele izmaina bērnu un viņu vecāku dzīvi – par godu Jēzum," sacīja Ruta. ●

No Stimme der Martyrer 2024, Nr. 4
tulkojusi Ingrida Briede

Kristīgā elektroniskās mūzikas grupa "Angel+Beats" izdod albumus

Divi mācītāji **Ivars Jēkabsons** un **Aigars Vančenko** no Ādažu un Garkalnes draudzēm 2021. gadā izveidoja kristīgu elektroniskās mūzikas grupu "Angel+Beats". Tas ir kaut kas pilnīgi jauns un nebijis mūsu Baznīcā un Latvijas kristīgajā vidē – šādā veidā piedzīvot Dieva vārdu un būt lūgšanās.

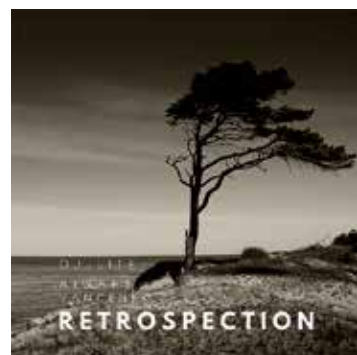

Foto – Aija Valtmane (Hamleta pasākumiem) un citi foto no personīgā arhīva.

Marta Romanova-Jēkabsons

“Angel+Beats” projektā, radot mūziku, saplūst dzīves notikumi, lūgšanas un Dieva vārds ar divu mācītāju mūzikas izjūtu un tehniskajām jaunrades iespējām, kas sāk savu pieredzes ceļu un ceļu pie kristīgās auditorijas. Savu sadarbību viņi nosauca vārdā *Angel+Beats* (no angļu val. – eņģeļi un ritms), kas simbolizē Dieva vārda, jēgas, vēstījuma un mūzikas ritmu sakausējumu “eņģeļu sirdspukstos”.

Skaņdarbu pamatā ir paša Aigara Vančenko komponēta un radīta elektroniskā mūzika, kam Ivars Jēkabsons piemeklē atbilstošus tekstus no Bībeles un no tiem iedvesmotas dzejas. Tas ir nereti apvienots ar gregoriskiem dziedājumiem, korāļu mūziku un oriģinālām melodijām, kā arī tekstu lasījumiem, kas atbilstoši ritmam tuvojas pat hiphop rečitējuma manierei. Skaņdarbu ilgums ir 8–12 minūtes, kur galvenais ir ceļojums nesteidzīgā lūgšanā un apcerē. Šā gada sākumā ir izdoti arī divi mūzikas albumi, kas pieejami dažādās mūzikas straumēšanas vietnēs un grupas jaunizveidotajā mājaslapā <https://angelbeatsmusic.com/>.

Pirmajā albumā “Lūgšanu sirdspuksti” ir apkopotas 11 kompozīcijas, tā ir izlase ar skaņdarbiem, kas izskanējuši 2023. gadā vairāk nekā 20 baznīcās. Albuma būtība ir Kristus Epifānijas (atspīdēšanas) laika noskaņas ceļā uz Lieldienām, kur iekļauti arī aizlūgumi par mieru ciešanu un karu plosītajā pasaulē, kas ir titula skaņdarba “Lūgšanu sirdspuksti” pamatā.

Biržu baznīcā.

Iesākums Baltezerā.

Īpašs šā gada Pūpolu svētdienas vakarā Baltezera baznīcā bija Ciešanu laikam un krusta tēmai veltītais koncerts “Ad Crucem” (Pie krusta), kas izpelnījās lielu atsaucību. To var redzēt un noklausīties Baltezera baznīcas *YouTube* kanālā: <https://youtu.be/OSx144QZVHs?si=V1IHjrlcW-ajb7m4>

Savukārt albumā “Via Sanctificatio” (Svētāpšanas ceļš) apkopoti 19 elektroniskās mūzikas skaņdarbi, ko Aigars Vančenko radījis, iedvesmojoties no piedzīvotā pagājušajā 2023. gadā. Šai albumā nav teksta, bet runā tikai mūzika – tas ir ceļojums visa 2023. gada garumā ar tā priekiem un bēdām. Tas iesākas ar skaņdarbu “Pavēli Tam Kungam savu ceļu”, tad seko kompozīcijas ar nosaukumiem “Mīlestības himna”, “Ticības liesma”, “Starp sauli un negaisu”, “Kristus aicinājums” un arī “Apbrīnojamais dzīves tango”, tāpat “Cerības un pārbaudījumi” un titula skaņdarbs “Svētāpšanas ceļš”. Tie ir tikai daži nosaukumi, kas raksturo skaņdarbu ideju. Albumā ietvertā mūzika un intensīvais ritms mijas ar ambientām atelpām, ved klausītāju kopīgā ceļā, ejot, braucot, strādājot, pārdomājot dzīvi vai runājot ar Dievu.

Ko elektroniskā mūzika dara baznīcā, ja tās parastā vide ir klubi un deju plači? Taču šā kristīgās mūzikas projekta mērķis nav padarīt dievnamu par diskotēku, bet nest Dieva vārdu un kristīgās vērtības gan draudzēm, gan pasaulei. Elektroniskās mūzikas aizsākumi ir meklējami jau 20. gadsimta sākumā, kad pirmie šā mūzikas novirziena entuziasti mēģināja radīt skaņas un harmonijas ar jauno tehnoloģiju palīdzību. Taču tikai pagājušā gadsimta otrā pusē šī mūzika piedzīvoja īstu uzplaukumu. Tā atrada savu vietu mūzikas pasaulē. Ievērojamais franču mūziķis Žans Mišels Žārs, kuru dēvē arī par elektroniskās mūzikas krusttēvu, savulaik sacīja: “Man elektroniskā mūzika ir 21. gadsimta klasika.” Elektroniskā mūzika nav vienkārši žanrs. Drīzāk tas ir veids, kā mūzika top. Šobrīd ar jaudīgas datortehnikas palīdzību tam ir gandrīz neie-

Koncerti šovasar

- **Sestdien, 20. jūlijā** – Madlienas pagasta dienas noslēgumā Madlienas baznīcā
- **Piektdien, 2. augustā, plkst. 20** – Asares evaņģēliski luteriskajā baznīcā
- **Sestdien, 24. augustā, plkst. 21** – Ķemeru evaņģēliski luteriskajā baznīcā

Un šogad klubā “Hamlets” – *Imago Dei* – “Jauns iesākums”.

robežotas iespējas. Tā var būt radīta jebkādas mūzikas harmonijās, kas apvienojas ar sintētiskiem skaņu elementiem.

Kā aizsākās “Angel+Beats”? Mācītājs Aigars Vančenko savu muzikālo izglītību ieguva jau bērnībā, kad viņam parādījās sapnis kļūt par DJ (dīdžeju), kas vēlāk arī piepildījās, spēlējot dažādos klubos un pasākumos. Ar skatuves vārdu “DJ Lost” (DJ Pazudušais) un savu tā laika depresīvo noskaņojumu Aigars devās sevis meklējumos plašajā klubu mūzikas okeānā. Taču brīdī, kad kļuva par kristieti, viņš nomainīja skatuves vārdu, kļūdamas par “DJ Lite” (DJ Vieglais). Tā turpmāk daudz gadu garumā mainījās arī viņa rakstītās mūzikas saturs. Savā mājas studijā viņš rakstīja skaņdarbus, kas iemiesoja dzīves priekus un bēdas, izaicinājumus un uzvaras. Pirms trim gadiem Aigars sarunā ar kaimiņu, mācītāju Ivaru Jēkabsonu meklēja atbildes uz jautājumu, kā varētu izmantot savu radīto mūziku. Varbūt filmu apskaņošanā vai klipu veidošanā? Pāri visam izgaismojās Aigara vēlme kalpot ar šo mūziku Dievam. Pēc nelielām pārdomām Ivara sieva Marta izteica ideju, ka Aigara skaņu darbus varētu izmantot arī baznīcās vidē, piemēram, organizēt kaut ko līdzīgu elektroniskās mūzikas dievkalpojumiem.

Braucot savā auto un klausoties Aigara mūziku, Ivaram nāca iedvesma savienot to ar psalmu vārdiem un lūgšanām. Un tā mēnesi pēc šīs sarunas, 2021. gada jūnijā, notika pirmais elektroniskās mūzikas dievkalpojums Baltezera dievnamā. Skaņdarbs “Kungs mans gans” ar 23. psalma vārdiem kļuva par šā pirmā pasākuma moto. Šobrīd “Angel+Beats” pasākumus vairs nesauc par dievkalpojumiem, bet par kristīgi elektroniskās mūzikas koncertiem un lūgšanām. Taču ir skaidrs, ka Dievs to lieto pat tad, ja tas viss vēl nav līdz perfekcijai izkopts. Koncertu apmeklētāji ir piedzīvojuši laiku, kurā Dievs runā caur tekstu un mūziku ar sava Gara klātbūtni. Ļaudis, kuru sirds ir atvērta Dieva vārdam un kuriem nav sveša elektroniskā mūzika, atrod šajā neparastajā sinerģijā stiprinājumu. Īpaši šo mūziku ir iemīļojuši svētceļnieki, Santjago ceļa gājēji, kas klausās to garajos ceļa posmos. “Angel+Beats” aicina piedzīvot šo svētīto laiku kopīgos pasākumos, interneta tiešraidēs vai straumēšanas vietnēs *Spotify*, *Tidal*, *Apple Music*, *YouTube Music*, *Amazon* un grupas mājaslapā <https://angelbeatsmusic.com>.

Aktuālā informācija atrodama arī sociālā mediju vietnē <https://www.facebook.com/AngelBeatsElectro>.

Izjust Kirkegora “garšu”

Mārcis Romancevičs, Krišjānis Lācis

Mūsdienu dinamiskais, nežēlīgais ritms arī dažam labam kristietim ir atņēmis laiku uz brīdi apstāties, lai padomātu un atbildētu uz jautājumiem, kādas ir manas attiecības ar Kristu un vai mana kalpošana Dievam un līdzcilvēkiem nav kļuvusi ārišķīga, un ir svētīgi, ka ik pa laikam tiek aicināti atbrīvoties no pasaulīgajām vajām. Dažreiz šis aicinājums skan caur kādu cilvēku, kurš mūs uzrunā no cita laikmeta, bet viņa vēstījuma nozīme, gadiem ejot, nav mazinājusies, drīzāk – pat augusi.

Ko nozīmē būt kristietim?

Viens no šādiem aicinātājiem ir Sērens Kirkegors (*Søren Kierkegaard*, 1813–1855), 19. gadsimta sākumā un vidū dzīvojušais dāņu kristīgais domātājs, kurš ir ļoti pazīstams arī Latvijas teologu un filozofu aprindās (Ingas Mežaraupes tulkojumā latviski var lasīt “Bailes un trīsas”, kā arī “Slimība uz nāvi”). Šis daudzo rakstu autors – vēl bez minētajiem plaši zināmi arī “Vai nu/vai arī”, “Filozofiskās drumslas”, “Bažu jēdziens” –, kurš plašākas auditorijas sasniegšanai un atšķirīgu dzīves perspektīvu tēlošanai radoši ir lietojis arī vairākus pseidonīmus (zināmākais no tiem – *Anti-Climacus*), ir ievērojams ar saviem norādījumiem par indivīda kristīgās dzīves veidošanu un šajā procesā pārvaramajiem šķēršļiem, it īpaši apstākļos, kad mietpilsoniskās ērtībās slīgstošā sabiedrība pati sevi uzskata par kristīgu. Kirkegors kritizējis sava laika apsēstību gan ar sentimentālu, juteklīgu romantismu, gan cilvēka prāta un izziņas spēju pārvērtēšanu, it īpaši būvējot racionālas spekulatīvās teoloģijas sistēmas, kurām ne tikai vajadzētu izskaidrot pasauli, bet arī pašu Dievu. Kirkegors savos darbos jautā, ko nozīmē būt kristietim, bez atrunām sekojot Dievcilvēkam Jēzum, kā arī pārmet sava laika Dānijas valstsbaiznīcai virspusīgas “kristietības” kopšanu, kurā formalitātēm un “lētai žēlastībai” ir lielāka nozīme nekā īstām attiecībām ar Jēzu Kristu, kuras šajā pasaulē vienmēr izsauks sašutumu, pretestību un pat vajāšanu.

Foto – Mārcis Romancevičs

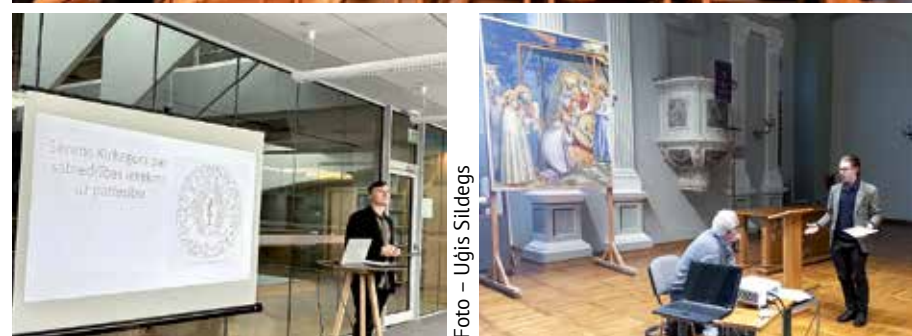

Foto – Mārcis Romancevičs

Divas dienas interesentiem bija iespēja izglītoties, klausoties lekcijas par dāņu filozofu un teologu Sērenu Kirkegoru Lutera Akadēmijā un Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (Krišjāņa Lāča lekcija).

Kristīgās Baznīcas mūžīgās jaunības noslēpums

Lai godinātu domātāja piemiņu, divas dienas tika organizēti lekciju lasījumi. Pirmais no tiem 26. aprīlī tika rīkots LELB Lutera Akadēmijā Vecrīgā, pulcējot uz pasākumu vairākus desmitus klausītāju, kuru vidū bija arī teoloģijas doktori, teoloģijas un filozofijas studenti un citi interesenti. Abi šā vakara runātāji bija īpaši uz šo pasākumu ieradušies viesi no Dānijas – teologi un mācītāji Verners Sērensens (*Werner Elof Sørensen*) un Ole Petersens (*Ole Petersen*), kuri uzrunās izrādīja cieņu un mīlestību savam tautietim, kurš savas neizdzēšamās pēdas protestantu teoloģijā atstāja pirms teju jau diviem simtiem gadu.

Verners Sērensens savā lekcijā “Sērens Kirkegors kā kristīgs domātājs” piedāvāja klausītājam visaptverošu stāstījumu par domātāja mūža gaitām un Dieva darbu tajās, pseidonīmu izmantošanu dažādi domājošu lasītāju sasniegšanai un Kirkegora aicinājumu mums – dzīvot kristīgu dzīvi.

Oles Petersena lekcija “Sērens Kirkegors un Dieva nemainīgums – iedvesma senās kristīgās vēsts sludināšanai mūsdienu cilvēkiem” aplūkoja ticības krīzi šodienas sabiedrībā (arī tajā tās daļā, kas sevi identificē kā kristīgu) un Kirkegora centienus atgādināt cilvēkiem par Dieva klātesamību, nemainīgumu un nepelnīto pestīšanas dāvanu kā kristīgas dzīves pamatu: “Kirkegors atkal un atkal uzsver, ka kristīgi ļaudis dzīvo no tā apsolījuma, kas ir dots Lielajā Piektdienā, kad Kristus mira par mūsu, cilvēku, grēkiem un tādā veidā radīja izlīgumu starp Dievu un mums, lai tu un es tagad varētu dzīvot ticībā, cerībā un mīlestībā. Kristīgajai Baznīcai nav pilnīgi nekāda cita eksistences pamatojuma, kā vien atkal un atkal atkārtot to pašu seno vēsti, jo tieši šis vēsts atkārtošā ir kristīgās Baznīcas mūžīgās jaunības noslēpums!”

Pēc katras lekcijas klausītāji uzdeva jautājumus, uz kuriem sirds un prāta gudrībā laipni atbildēja abi dāņu teologi, dažos jautājumos padziļinātas atbildes sniedzot individuāli pat pēc pasākuma oficiālā noslēguma.

Kirkegors japāņu multfilmās, mūzikā un kino jeb Mīlestību var saprast tikai mīlot

Savukārt 27. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Dānijas Kultūras institūts organizēja un interesentus ielūdza uz LU filozofijas doktoranta un tīmekļa portāla TELOS redaktora Krišjāņa Lāča lekciju “Sērens Kirkegors par sabiedrības ietekmi uz patiesības atziņu”, ko lektors iesāka ar ieskatu atsaucēs uz Kirkegoru japāņu animācijas filmās, indi mūzikas grupās un jaunākajā kino, tad iezīmēja veidus, kā Kirkegora izteikti kris-

tocentrisko domāšanu padarīt filozofiski saistošāku, piemēram, pievērsties viņa izpratnei par patiesības un zināšanu dabu, kā arī to izpaušanos sabiedriskos iedibinājumos kā laulība, valsts, Baznīca – un visbeidzot – apskatot, kā pūlis un sabiedrība traucē pasauli un kristietības patiesības uztvert skaidri, personīgi, iesaistīti, iezīmējot dažādus veidus, kā patiesību par mīlestību vai nemirstību var uzzināt tikai praksē, nevis informācijas uzkrāšanā un pūļa viedokļa nedomājošā atkārtošā. Jautājumu daļā Kirkegora reliģiskais, sevi uzpurējošais in-

dividualisms tika salīdzināts ar mūsdienu psiholoģijas žurnālu pašapmierināto pop-individualismu, kā arī apspriesta ticība kā Svētā Gara dāvana, nevis paša sasniegums.

Kā, pirmajam lekciju vakaram noslēdzoties, Lutera Akadēmijā vēlēja pasākuma norises moderators Dr. theol. Uģis Sildegs – cerams, ka šis uzrunas dāvāja klausītājiem iespēju sajūst izcilā teologa domu gaitas “garšu”, tā arī šā raksta autori cer, ka lasītājiem ir radusies apetīte uzmeklēt Sērena Kirkegora darbus, lai iepazītos ar viņa atstāto mantojumu teoloģijā un filozofijā. ●

Vasarsvētki – Svētā Gara svētki

VASARSVĒTKI

Jānis Tolpežņikovs, evaņģēlists

Kad pienāca Vasarsvētku diena, visi bija sanākuši kopā. Pēkšņi no debesīm nāca šņākoņa, tāda kā stipra vēja brāzma, un piepildīja visu namu, kur viņi sēdēja. Un viņiem parādījās it kā uguns mēles, tās sadalījās un nolaidās uz ikvienu no tiem. Un visus piepildīja Svētais Gars, un viņi sāka runāt svešās mēlēs, kā Gars viņiem deva izrunāt. Bet Jeruzālemē dzīvoja jūdi – dievbijīgi vīri no visām pasaules tautām. Kad šis skaņas kļuva dzirdamas, daudz ļaužu pulcējās un visi bija lielā apjukumā, jo katrs dzirdēja viņus runājam savā valodā. (Apd 2:1–6)

Garū, gan Svētos Rakstus.

Mārtiņš Luters par Vasarsvētku tekstu izsakās šādi: “Svētais Gars nāk un piepilda sirdi, radīdams jaunu cilvēku – tādu cilvēku, kurš mīl Dievu un labprāt dara to, ko Viņš grib.” Mīlēt Dievu nozīmē ticēt. Darīt labprātīgi nozīmē darīt ar prieku un darīt vairāk, nekā pavēl konkrētas Rakstu vietas vai kāds uzklauts sprediķis.

Svinēt Svētā Gara svētkus daudziem luterāņiem var šķist izaicinoši, jo mūsu tradīcijā no Dieva trim personām liels akcents tiek likts uz Jēzu Kristu. Bet tieši Svētais Gars māca un atgādina Jēzus vārdus (sal. Jņ 14:26). Likt Dieva vārdu pamatā savai ticības dzīvei par Kungu un Glābēju Jēzu ir visspilgtākais pierādījums, ka tevī darbojas Svētais Gars. Protams, svarīgs ir arī tavs dzīves-

Noklausies! Vasarsvētku popūrijs Rīgas Lutera draudzes kora izpildījumā.

veids. Apustulis Pāvils māca, ka tava “miesa ir templis Svētajam Garam” (1Kor 6:19). Dievs jāslavē ne tikvien ar savu muti, bet arī ar savu miesu, ikdienā cīnoties pret grēku un kārdinājumiem.

Kristus Baznīcas pirmajos Vasarsvētkos mācekļi sapulcējās uz dievkalpojumu. Tiesa, ar ļoti neparastām zīmēm: uguni, vēju un svešām mēlēm. Proti, ārējās zīmes liecina par iekšējām pārmaiņām. Viena nav pret otru, un viena nevar būt bez otras.

Vasarsvētkos Jeruzālemē runāšana svešās mēlēs nozīmē artikulētu runu svešvalodās, ko cilvēki iepriekš nebija mācījušies. Svētais Gars ar runāšanu mēlēs šeit atklāj pravietisku zīmi: Labajai vēstij par Jēzu jātiek sludinātai visām tautām un valodām. Apustulis Pāvils korintiešiem raksta: “Vājajiem es biju vājš, lai iemantotu vājos. Ikvienam biju tāds, kāds viņš ir, lai vismaz kaut dažus izglābtu.” (1Kor 9:22) Kristus Baznīcai Labās vēsts sludināšanas procesā jāpauz solis pretī sabiedrībai un atsevišķām tās grupām, kurām tā kalpo, nevis jāgaida, ka visi pielāgosies Baznīcas pieejai un metodēm. Arī tas ir Svētā Gara darbs. Āmen. ●

Foto – Edgars Lācis

Tādas runas tika runātas

Turpinām publicēt Eiropas Kristīgās akadēmijas docenta **Gunta Dišlera** ("Svētdienas Rīta" redaktora vietnieks 1989. – 1995. g.) atmiņas par savu ceļu uz Baznīcu, mācībām LELB Teoloģijas seminārā un darbu laikrakstā "Svētdienas Rīts".

Noslēgums

Guntis Dišlers

Kas toreiz bija "Svētdienas Rīts"? Jau bija iznākuši vairāki atjaunotā luterāņu Baznīcas laikraksta numuri, popularitātes ziņā kaut kas līdzīgs "Atmodai". To drukāja vēl vecajā augstspiedes tehnikā uz bieza papīra divās krāsās (gotiskie logotipa burti bija zaļi, zili vai sarkani). Pirmajā lapā ielika sprediķi, atvērumā Latvijas un trimdas Baznīcas ziņas, šādi tādi katehētiski rakstiņi un, protams, bildes. Avīzi veidoja Aida, dažreiz Ilmārs Latkovskis un arī pats Juris (bieži parakstījās ar pseidonīmu).

Izkāpis no autobusa pie "Rīgas Modēm", es nogriezās pa labi uz Lāčplēša ielu, devos lejup un atcerējos Augstceltnes 11. stāvu augstu pāri Rīgai. Tas bija man svešs maršruts. Es sevi mierināju, ka tik un tā tas ir centrs, mani jau tāpat traumēja netīrais Avota ielas gals, kur atradās seminārs. Bija augusts, saule cepināja, es devos arvien zemāk pretī nezināmajam. Soļodams mierināju sevi ar domu, ka nav taču tālu. Augsti īres nami, kas cēlās arvien augstāk virs ielejā grimstošās ielas, tad pāri krustojumam, un, lūk, es jau stāvēju pie jūgendstila durvīm: Lāčplēša iela 4.

LELB Konsistorija bija iekārtota ēkas otrajā stāvā. Kāpņu telpā oda pēc pagraba un kaķiem, nekā no bijušās Staļinlaika godības ar bronzas kronlukturēm un milzīgiem spoguļiem. Vienīgais logs uz iekšpagalmu vārgi izgaismoja kāpņu telpu, kuru es atceros tikai no apakšas, it kā tā vestu uz tālu un neaizsniedzamu pasauli. Durvis uz Konsistoriju zvanītāju atstūma malā. Man pirmajā reizē atvēra Georgs Rubenis (jeb Džordžs, kā viņu sauca tuvāki paziņas), Jura Rubeņa tēvs, kā vēlāk uzzināju, Mežaparka draudzes priekšnieks – kalsns, aristokrātiska izskata vīrs, mazliet pēc

[krievu dzejnieka] Arsēnija Tarkovska. Visādi kluss un neuzbāzīgs, kādu es viņu iepazīnu, toties cildeno stāju varēja nojaust bez liekām sarunām. Kad pie viņa vērsās, viņš atbildēja skaidri, ar pašcieņu un vienīgi viņam piemītošu šarmu, kas nekad nekļuva familiārs. Viņam šīs telpas bija par šauru – tas kļuva skaidrs, gan raugoties uz viņa slaido augumu, gan zīmējoties uz lietu izpratni, jo viņš nelīkās sapinies iekšējās problēmās kā dažs labs, šo sliekšni pārkāpis, un privātās sarunās par banāliem jautājumiem neielaidās. Man acu priekšā ir viņa šaurā seja, uz sānu pieglustie mati un tā laika padomju stilam neraksturīgās brilles – lieliem stikliem, vertikāli izstieptas, smalkiem raga rāmjiem. Ik rītu mēs goddevīgi sasveicinājāmies, viņš mani sauca par Dišlera kungu. Man nebija čekas gadu rūdījuma, es neko nezināju par viņa likteni, es ne ar ko nebiju maksājis, lai šeit nokļūtu, bet viņa sveicinājumam ik reizes atsaucos ar prieku.

Rubeņa kungs mani ievada šaurā gaitenī, kam abās pusēs istabas – pretī plašā Konsistorijas sēžu telpa un arhibīskapa kabinets, pa kreisi sekretariāts, dziļāk vēl kāds ūķis, tad nākamā istaba, kur pustumsā pie smaga koka galda jau sēdēja pats Juris Rubenis pelēki rūtainā žaketē, melnā kolārkreklā un ar krusta ķēdi pāri krūtīm. Viņš piecēlās, mēs sarokojāmies. Vēl dziļākajā gala istabā kaut kas no klaustrrofobijas, gaitenī kaut kas no Kafkas "Procesa", dzīvokļa galā durvis uz blakus kāpnēm. Bronzas svečturi un vecas, masīvas mēbeles. Toreiz vēl nebija datoru, galdi bija tukši, tikai kakti piekrauti ar grāmatām un Baznīcas avīžu komplektiem, jo tepat mitinājās arī "Svētdienas Rīta" redakcija. Kā smaržo pārmaiņas?... Man toreiz likās – tāpat kā tikko nodrukāta avīze līdzās vecām grāmatām.

Savukārt pa labi bija divas telpas –

virtuve, virtuvē gāzes plīts, uz kuras darbinieki gatavoja ēst. Reiz atnāca fotogrāfs Imants Prēdelis, lai uzņemtu arhibīskapa oficiālo bildi, jautāja pēc "ekselences". Neatradis viņu kabinetā, devās uz virtuvi – jā, tur viņš stāvēja, stīvi un bez smaids kaut ko gremoja. Imants savā raksturīgajā balsī noburkšķēja: "Ā, ekselence mīlojas!" Virtuvē dažreiz cepa mednieku desiņas, tad smarža izplatījās pa visiem gaitenīem. Rubenis bija sašutis: "Konsistorijā Ciešanu laikā desas cep tā, ka zili dūmi griežas!" Virtuvei pretī bija redakcijas galvenā telpa ar galdu un seifu milzīgā tumšā skapī.

Ar Aidu avīzē vajadzēja strādāt pēc citādiem spēles noteikumiem nekā izdevniecībā. Nekas no tā, ko biju ieradis darīt izdevniecībā, te nederēja. Pirmo reizi Aidu satiku uz Augstceltnes kāpnēm, bija spoža saule, un mēs kopā devāmies uz tipogrāfiju blakus Jēzus baznīcai. Avīzes redaktoram vajadzēja ne tikai rediģēt (ko es pratu), bet arī rakstīt, vākt bildes, ziņas, dīdelēt rakstus, maketēt lapas, vest papīru no Jelgavas, izvest tirāžu (ko visu es centos apgūt). Tas, ar ko varēju lepoties, te vairs nederēja. Skraidīšana uz tipogrāfiju, braukšana kravas kastē uz Jelgavu, sarunas ar večiņiem par papīra tonnām man rādījās smags atkritiens lejā no tā, ko pratu darīt. Nē, es nebiju baltrocītis, bet man nebija Aidas kontaktu, mani neviens nepazina, bet Aida no manis prasīja orientēšanos teoloģijā un Baznīcas dzīvē, kas man bija sveša. Turklāt viņa bija nervoza, dažreiz jucekliģa, pārāk bieži apelēja pie tā, ka "tu jau saproti, ko es domāju, vai ne?" – lai gan es nesapratu neko. Darba organizācija bija tikpat untumaina un neprognozējama kā laiks toreiz. Vārdu sakot, mēs nebijām uz viena vilņa. Aida nebija darbaudzinātāja, uzskatīja, ka te nav jāauklējas, tāpēc avīzi visbiežāk maketēja pie sevis mājās pa naktīm kopā ar Normundu

Kamergrauzi – es šādu stilu nesapratu un nejutos iederīgs. Galu galā Aida apcēmmējās un teica: "Tu esi teologs, tad nu veido "Ceļu"! Tā tapa pirmie atjaunotie teoloģisko rakstu krājuma laidieni. Tie nebija veltīti aktuālās informācijas vākšanai, un plašāku tekstu rediģēšana bija tas, ko es pratu. Un te jau man vairs nebija nekādas pieredzes ar šo tekstu autoriem, gana aizdomīgiem, ja kāds ķērās klāt viņu uzrakstītajam vārdam. Mācītājs Viesturs Pirro sodījās, ka esmu uzdrošinājies kaut ko palabot viņa rakstā par Kristus kārdināšanu tuksnesī, ko nodrukāja avīzē, bet es biju piegājis sprediķim grāmatu redaktora stilā. Tādā stilā tapa arī manis sastādītais "Baznīcas kalendārs 1991". Īsts kuriozs! Tajā es ievietoju rakstus, kurus uzskatīju par vērtīgiem, intervēju Veru Volgemuti par svētdienas skolām, Valdi Baltruuku par ieslodzītajiem, ieliku bildes ar Skaidrīti [Gūtmani] Somijā, bet svētdienas Bībeles lasījumus paņēmu no kāda vācu piezīmju bloknota, ko LELB izdala darbiniekiem, – man nebija ne jausmas, kā jāveido šāda tipa krājumi. Mācītājs Andrejs Kavacis gaitenī sašutis auroja, ka šis nu gan esot kalendārs! Beimanis bija noskaities, ka esmu samiksējis bērnu svētbriža bildes ar Veidenbauma un Skalbes kristīgajiem dzejoliem, sašutis bija vecais mācītājs Augusts Ālers. Bez atļaujas ieliku sarunu ar Anglijas LELB prāvestu Ringoldu Mužiku Londonā par filozofijas profesoru Jāni Vēju... Kronis visam bija kļūda Nīkajas ticības apliecībā, no kuras biju izlaidis svarīgu kristoloģisku detaļu. Zvanīja mācītājs Arnis Bergmanis, aizrādīja un nodiktēja pa telefonu, kā ir pareizi, un mēs piedrukājām klāt kļūdu lapiņu, es tādas biju redzējis padomju laika grāmatās. Tur atkal bija kaut kas greizi, drukājām vēlreiz. Tas viss bija nožēlojami, un man liekas, ka Aida vairs nezināja, ko īsti ar mani iesākt. Ja ne aicinājums uzsākt kalpošanu draudzē, es no "Svētdienas Rīta" tiktu patriekts – un pareizi.

Bet ko arhibīskaps? Neko, tikai, garām iedams, izmeta, ka tradīcijas vārdā būtu vajadzējis ielikt kādu sprediķi. Toties Feldmanis mani Konsistorijas gaitenī izlikās nepazīstam, bija aizmirsis savu "Baznīcas atjaunotnes cerību".

Jaunajiem pienākumiem man ierādīja "kabinetu" pašā gaitenī galā starp vecām grāmatām. Tur bija mans krēsls, galds (tā bija ar galu skapī iebāzta skaidu plāksne) un, jā, Makintošs! Tajā gadā parādījās pirmie *maki* – nelielas plastmasas kastītes ar mazmazītiņu melnbaltu ekrānu, es nez kāpēc iedomājos, ka tas ir japāņu. Tas bija *Macintosh SE* ar

ieliekamu *floppy* disku. Jēgas, kā ar to strādāt, sākumā nebija, kas tagad liekas smieklīgi. Tā es tur sēdēju un... pārrakstīju Andra Rubeņa kārtējo grāmatu par "kultūru". Nez kāpēc Baznīca bija nolēmusi, ka to vajag izdot. Andris nekad nav bijis oriģināls domātājs, viņa "manuskripts" bija strēmēlēs sagrieztas dažādas grāmatas, ko "autors" bija salīmējis uz lapām, pa vidu ierakstījis kādus savus vārdus un saikļus. "Svētdienas Rīts" tāpat bija apņēmis izdot filozofiska un kultūrvēsturiska satura literatūru. Paldies Dievam, šie plāni drīz izjuka, jo datorus sāka iepirkt arī citas izdevniecības. Drīz arī "Svētdienas Rīta" darbība tika paplašināta, mašīnrakstīšanu pārcēla uz zinātnes pilsētiņu Teikā, un es tad skaitījos "izdevniecības daļas vadītājs". Pa to laiku es jau biju apgrozījies un apsviedies notiekošajā. Konsistorijā varēja satikt ļoti dažādus cilvēkus, un tajā nebija tāda stindzinoša atmosfēra kā seminārā, kuru es vairs neapmeklēju. Toties uzkrājās cinisms.

Konsistorijā bija dzīvespriecīgāk nekā seminārā. Normundam [Kamergrauzim] te atklājās laba humora izjūta, viņš Konsistorijā savādi spīdošām acīm daudz smējās un savus amatbrāļus sauca par "tēviem": "Baltruuka tēvs, Alpes tēvs", zvaigāja par "svēto glītumu" utt. Tas likās smieklīgi un amortizēja stīvumu, un tā tas arī bija domāts. Tiesa gan, seminārā viņš to neatļāvās.

Grūtības savākt savu darbu protošus cilvēkus bija viena no lielākajām 90. gadu sākuma LELB problēmām. Redakcijas darbiniekus Aida pārvilināja no Preses nama, tā Konsistorijā parādījās jaunas sejas – Irēna Vitomska, Ģirts Pūle, Vija Vāvere, Māra Stepena, Kaspars Volkovs (kurjers), Valda Ģeģere, bildes šad tad uzņēma Imants Prēdelis. Gāja kā pa celmiem, es nevaru lepoties ar unikalitāti savā diletantismā. Vienā ziņā fundamentālistiem bija taisnība – Baznīcā saskrēja daudz tādu, kas mīļuprāt paturēja savus padomju laika "tikumus", viņi samaitāja Konsistorijas vidi. Atcerēsimies – tas bija Atmodas laiks, kad Baznīcā ienāca daudz tādu cilvēku, kas bija auguši bezdievības vidē un grāba sev, kā jau tas nabiem pienākas. Diemžēl. Tā bija vesela paudze vakardienas komjauniešu, komunistu, čekistu, viņi tādi bija izauguši padomju laikā,

ateisma augļi, un naivi būtu domāt, ka viņi mainījās. Diemžēl viņi bieži panāca savu un radīja aizdomu gaisotni, kurai pāri spēja pācēties tikai cildenākie.

Nav arī brīnums, ka šajos straujo pārmaiņu gados daudzi netika galā ar izaicinājumiem. Kam ticēt? Kā slēgt darba līgumus? Galu galā – kā nosargāt Baznīcas mantu, kuru ziedojuši trimdas latvieši ASV, Vācijā, Zviedrijā? 90. gadu sākumā pāris mēnešus Konsistorijā sēdēja kāds kungs no "Kanzas" un skicēja Virsvaldes administrēšanas un finanšu pārvaldības shēmas. Ne ar vienu nerunāja, tikai kaut ko rakstīja. Viņš bija viens no tiem trimdas tipiem, kuri paši iedomājās,

ka viņu "pieredze brīvajā pasaulē" dzimtenē ļoti vajadzīga un mēs esam nevēlami un analfabēti. Cita starpā, viņš nebija vienīgais tāds "padomdevējs", no kura čiks vien sanāca. Šajā juceklī sabruka arī pats arhibīskaps Kārlis Gailītis. Kad paklīda runas, ka Teikas tipogrāfijā (kāda nu tur tipogrāfija, patiesībā tā bija viena pusistaba kādā no

institūtiem) datori tiek izmantoti privātam biznesam, Gailītis noskaitās ne pa jokam un nolēma rīkoties radikāli – pasaucis mani un Ilmāru Zviedri (kopētāju, kurjeru), iesēdināja mūs savā golfinā, un mēs braucām uz Teiku. Tur, neko nepaskaidrodams, Gailītis bez vārda runas izrāva štepseļus un visus datorus sakrāmēja vāgīt, punkts.

1992. gadā notika bēdīgi slavenā LELB Sinode, kurā mācītāji atteicās strādāt Konsistorijā kopā ar arhibīskapu Kārli Gailīti. Bija aizgājuši divi gadi, kopš viņi paši Gailīti ievēlēja ar triumfu (toreiz kopā ar Viljamu Šulcu un Aidu Prēdeli Konsistorijā locījām dievkalpojuma kārtības lapiņas, kas bija grezni nodrukātas uz krīta papīra divās krāsās; jāloka pavisam uzmanīgi, jo lapiņu veidoja vairākas kārtas, katra augšējā arvien šaurāka; pie galda kāds jautāja par lāstu psalmiem, un Viljams skaidroja, ka psalmi "ir brīnišķīgi"). Sinodāļi sapulcējās nule izremontētajā ēkā Mazajā Pils ielā, uz kuriem vajadzēja pācēties no Lāčplēša ielas. Sinodes sastāvs bija raibs, Baznīcā jau bija sākusies paaudžu nomaiņa. Noskaņojums no paša sākuma bija noraidošs, gaiss bija tik biezs, ka varēja ar nazi griezt. Kad sākās pārskata ziņojuma

.. Kā smaržo pārmaiņas?... Man toreiz likās – tāpat kā tikko nodrukāta avīze līdzās vecām grāmatām ..

apspriešana, arhibīskaps saņēma krietnu kritiku līdz kategoriskam viņa darbības noliegumam. Es, naivais, pēc kritikas pilnajām runām ņēmu vārdu – galu galā biju taču “Svētdienas Rīta” darbinieks, mani pazina – un metos aizstāvēt Gailīti. Teicu, ka, ja viņam neiet, tad visiem ir jādara kopā. Kaut kur zemapziņas dzīlēs nojautu, ka Baznīcas vadība ir iegājusi strupceļā. Mana runa nebija gara, kādas pāris minūtes, toties skaļā balsī (toreiz daudzi skaļi blāva, emocijas sita augstu vilni, turklāt mikrofonu nebija un vajadzēja pārkliedt pārējos). Arhibīskapa neizdarība ir jāizlīdzsvaro ar pašu darbu un cenšanos labi izdarīt to, ko viņš neprot vai nespēj! Pirms kritizēt un novelt vainu uz vienu grēkāzi – pat ja tā ir Baznīcas augstākā vadība –, vajag pašiem uz sevi paskatīties un strādāt utt. Gailītis drūms sēdēja pie galda, es runādams trīcēju viņam blakus, tāda bija kārtība, jo runātājiem vajadzēja iznākt priekšā, nevis uzstāties no vietas. Dzirdēdams manu uzstāšanos, arhibīskaps, kurš līdz šim drūmi skatījās uz zālē sēdošajiem, strauji pagriezta galvu uz manu pusi un mirkšķināja acis – ilgi, smagi, ne vārda ne teikdams.

Sākās jaunā Konsistorijas sastāva vēlēšanas. Pēc vispārpieņemtās kārtības arhibīskaps nosauca jaunās Konsistorijas sastāva

kandidāta vārdu. Ja viņš piekrita, pārējie Sinodes dalībnieki balsoja. Zālē bija mēms klusums, kad arhibīskaps nosauca visu iepriekšējās Konsistorijas locekļu vārdus un viņi, kājās piecēlušies, savas kandidatūras atsauc. Zālē valdīja nāves klusums. Sākumā tā likās kandidāta personiska negribēšana, bet tad jau arvien skaidrāks kļuva tas, ka pozīcija ir iepriekš norunāta. Var jau būt, ka dažs no nosauktajiem arī baidījās piekrist, tiklīdz “lielie” bija atteikušies, nolaižot īkšķi uz leju. Faktiski arhibīskaps palika viens. Bet, tā kā Konsistorijas sastāvu vajadzēja ievēlēt, tad par kandidātiem nominēja vecākus vīrus sirmām galvām un pavisam marginālus. Jaunā Konsistorija valdīja līdz arhibīskapa Gailīša traģiskajai nāvei 1992. gada ziemas sākumā autoavārijā. Jaunajā Konsistorijas ēkā Mazajā Pils ielā viņš tā arī neievācās.

Kad Sinode beidzās, uz ielas piegāju klāt Modrim Plātem – likās, viņu uzrunāt būs vieglāk, man šķita, ka varu viņam kaut ko uzticēt, jo Rubenis jau tajā laikā man bija “pārāk tāls”. Lieki teikt, es biju dziļi sarūgtināts: “Modri, kāpēc tu man neteici, ka “Atdzimšana un atjaunošanās” grib pārņemt varu savās rokās, es tad būtu runājis savādāk.” Modris, toreiz gaiši pelēkā kolārklelā (melnā viņu neredzēja), stalts, košļeni

gremodams, atbildēja: “Ja “Atdzimšana un atjaunošanās” būtu gribējusi saņemt varu savās rokās, tad mēs būtu rīkojušies pavisam citādi.” Tā mūsu īsā vārdu pārmaiņa beidzās. Bija noticis, lūk, kā, un es to redzēju no malas. Atkal biju palicis aiz iekavām. Es uzzināju, ka esmu ārpusē. Modris man šad tad bija sirsnīgi uzsmaidījis, Juris viņam bija teicis labu par mani, bet pēkšņi es izrādījos ārpusē.

Šad tad pie manis redakcijas istabēl pie vecajām grāmatām kāds ieskrēja pārpāpāt. Visbiežāk tā bija maketētāja Irēna Vitomska un Vija Vāvere. Tad Juris Rubenis – pacilāts, kad bija atjaunota Teoloģijas fakultāte, satraukts, kad Barikāžu naktī viņam blakus tika nošauts Edijs pie Bastejkalna, stāstīja par “Rīgas beirutizāciju” pāris dienās. Es jutos pagalam atstumts no šiem satraucošajiem notikumiem, *piečakarēts*, un mana darbošanās redakcijā bija bezjēdzīga. Kad 1993. gada sākumā jaunievēlētais arhibīskaps Jānis Vanags jautāja, vai gribu turpināt darbu “Svētdienas Rītā”, es atteicos – tā nebija mana stihija, un nu jau es biju palīgmācītājs Sv. Jāņa un Doma baznīcā pie prāvesta Jāņa Liepiņa, tāpēc sēdēt pie pīriem, kur nu vēl nodarboties ar redakcijas organizēšanu man vairs negribējās. ●

Klajā nācis “Dieva vārds katrai gada dienai” ceturtais izdevums

Luterisma mantojuma fonds jaunā maketā izdevis lasītāju iecienīto Karla Olafa Rozeniusa grāmatu “Dieva vārds katrai dienai”.

Karls Olafs Rozenius (Carl Olaf Rosenius, 1816–1868) bija t. s. atmodas sludinātājs Zviedrijā. Liela ietekme viņa dzīvē bija angļu metodista Džordža Skota (George Scott) sludināšanai un personībai. Taču viņš nekonvertējās metodismā, bet formāli saglabāja saites ar luterisko Baznīcu Zviedrijā (viņa tēvs bija luterāņu mācītājs). Rozenius nepiekrita “perfekcionisma” mācībai metodismā.

Tieši otrādi, viņš arvien izcēla luterisko principu “vienlaikus attaisnots un grēcinieks”. Attiecības ar oficiālo Baznīcu Zviedrijā bija saspīlētas, jo viņš vērsās pret tajā valdošo morālo izlaidību un vēsturiski kritisko pieeju Bībelei. Rozenius, nebūdam ordinēts luterāņu mācītājs, regulāri pulcināja ap sevi cilvēkus, lai lasītu Dieva vārdu. Rozenius arvien uzsvēra “attaisnošanu ticībā”, kā arī to, ka kristīgā mācība ir jāiemieso kristīga cilvēka dzīvē.

Grāmatu iespējams iegādāties Luterisma mantojuma fondā un SIA “Ihtis” grāmatveikalā. ●

GRĀMATAS

Kurš liek ziedēt ābelēm? 4. grāmata

Izdevniecība “Patmos” izdevusi ceturto liecību grāmatu “Kurš liek ziedēt ābelēm?”. Dievs savā žēlastībā mūs vada ik dienas. Ja paturēsim Viņā centrētu skatījumu, tad visas mūsu mūža dienas liecinās par Viņa mīlestību, vadību un svētībām. Vai tas būtu trausls ledus vai ievainota sirds, Viņš aizvien ir līdzās un nes mūs savās stiprajās rokās. Viņš dara stingrus mūsu soļus un nenolauž ielūzušu niedri, Viņam pieder miesas un dzīves dziedināšanas spēks. Tāds aizvien ir mūsu Dievs – Viņš, kurš ik pavasari dabā un sirdī liek ziedēt ābelēm. ●

Svinēsim kopā žurnāla “Svētdienas Rīts” 35 gadu atdzimšanas* jubileju un 2000. numura iznākšanu!

Piedalies misijas projektā “Uzdāvini “Svētdienas Rīta” abonementu vietējai bibliotēkai!”. Latvijā ir 748 publiskās bibliotēkas, un jau 35** no tām ir iespēja lasīt “Svētdienas Rītu”.

Atver saiti www.abone.lv vai zvani pa tālr. 67008001 vai 25008001, abonēt var arī “Latvijas Pasta” nodaļās un pie pastnieka. Abonēšanas indekss – 1095. Abonēšanas maksa 6 mēnešiem – 11,20 eiro.

* Izdevums ar šādu nosaukumu iznāca Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas paspārnē laikā no 1920. līdz 1940. gadam.
** Tās ir Alojās, Baldones, Beibežu, Blīdenes, Cēsaines, Gaigalavas-Vecstrūžānu, Gulbenes, Irlavas, Jaunsātu pagasta bibliotēka, Jūrmalas Centrālā, Kuldīgas, Ķekavas, Laidzes, Liepājas Centrālā zinātniskā, LR Saeimas, Matīšu, Mazirbes, Mazzalves pagasta bibliotēka, Mīslas, Pāvilostas, Raikuma pagasta, Rīgas Centrālā, Rojas, Salaspils, Salaspils novada Dienvidu filiālbibliotēka, Saldus novada, Svantes pagasta, Talsu, Ukru pagasta, Valdemārpils, Valmieras integrētā bibliotēka, Varakļānu, Vecumnieku, Zaļās Birzes bibliotēka (Liepāja) un Zaubes bibliotēkas.

Pirmajiem Dziedāšanas svētkiem Dikļos – 160

15. jūnijā ar skaistu koncertu, piedaloties 127 sievu, vīru un jauktajiem koriem no visas Latvijas, Dikļos, Neikenkalniņā, notiks pirmo Dziedāšanas svētku 160. jubilejas koncerts. Pirmie Dziedāšanas svētki Dikļos uzskatīti par sākumu Dziesmu svētku tradīcijai Latvijā. To organizētājs bija Dikļu un Umurgas mācītājs, arī rakstnieks Juris Neikens. Koncerta mākslinieciskais vadītājs – Mārtiņš Klišāns, režisors – Juris Jonelis.

Neikenu kā izcilu mācītāju un sprediķu teicēju aicināja kalpot dažādās draudzēs, arī Rīgā, taču mācītājam bija svarīgi kalpot saviem cilvēkiem Dikļu draudzē un dzīves pēdējā gadā dzimtajā Umurgas draudzē. Kalpodams viņš aizsāka arī literāro darbību, rakstot reālistiskus stāstus par cilvēku dzīvē svarīgiem notikumiem, mācībām, kas jāgūst. Viņš arī izdeva laikrakstu "Ceļa Biedris". Juris Neikens pratis arī skaisti zīmēt. Viņa vecāki bija piederīgi hernhūtiešiem, lasīt un rakstīt prasme mācīta jau ģimenē.

"Mācītāja Jura Neikena, kurš kalpošanu Dikļu draudzē sāka 1857. gadā, atmiņstāstā lasāms, ka, dodoties apciemot savus vecākus uz Ārciema pagastu un braucot garām Ārciema draudzes namam, viņš redzējis pulcējamies jauniešus. Viņi gatavojušies Bībeles svētkiem, mācītājs piestājis aprunāties un dzirdējis divu puīšu sarunu par to, ka šodien viņiem ir dziedāšanas svētki. Vārdu salikums

šķitis tik labs un skanīgs. Jautājot puīšiem, vai piedalītos šādā notikumā, kur būtu tikai dziedāšana vien, saņēmis apstiprinošu atbildi," stāsta Inita Hihalovska, Dziedāšanas svētku Dikļos ekspozīcijas gide.

Neikens atceras, ka Trešo Vasarsvētku rītā 1864. gadā Dikļu mācītājmuižas parkā sāka ierasties sešu vīru kora dziedātāji no Dikļiem, Rūjienas, Mazsalacas, Salacgrīvas, Limbažiem un Straupes. Mācītāja Jura Neikena aicināti, apmēram 120 koristi un tikpat daudz draudzes pagastu skolu bērni visu dienu pavadīja kopīgā dziedāšanā. Jau 120 vīri tam laikam bija liels skaits, telpās tik lielu kori pulcināt nebija iespējams.

Juris Neikens mācījies Vidzemes draudžu skolotāju seminārā (dēvēts arī par Cimzes skolotāju semināru), kur liela vēriba bija arī mūzikas apguvei. "Sarunās ar domubiedriem ideja par kopīgu dziedāšanu ir klātesoša. To atbalsta arī Rūjienas draudzes skolas skolotājs, ērģelnieks, kordirģents Ernests Švehs. Un tā tiek pulcināti seši vīru kori. Domājams, ka zirgu pajūgos, jo tas tolaik bija ātrākais pārvietošanās veids, koristi pamazām sabrauc Dikļos. Viņi pulcējas pagasta skolas ēkā, kur vienojas par repertuāru – ko dziedās katrs koris un ko – visi kopā. Ap pusdienlaiku vīri nopietnām sejmām gājienā pa divi dodas uz Dziedāšanas svētku norises vietu, kas tagad nes Neikenkalna vārdu.

Pirmie Dziedāšanas svētki tā dalībniekiem bija arī izaicinājums. "Sabalsošanās prasīja laiku, pirmo reizi koristi tikās tik plašā pulkā. Juris Neikens vēlāk rakstīja, ka dziesmas, kas labi izklausās telpā, dabā prasa citu pieeju. Koristi sāka dziedāt ap pusdienlaiku un turpināja, kā lasāms atmiņstāstā, līdz tika iedegtas lāpas. Maija beigās, jūnija sākumā, kad vakari jau ilgi ir gaiši, domājams, ka Dziedāšanas svētki izskanēja īsi pirms pusnakts. Arī par skatītājiem bija padomāts – uzslietas teltis patvērumam lietus gadījumā, kā arī vietējie saimnieki bija sarūpējuši kļiņģerus un miestīņu. "Domājams, ka tas bija īpašs notikums ne tikai koristiem, bet visiem klātesošajiem. Virsdiriģenta Ernesta Šveha vadībā izskanēja arī "Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils", kā arī, kā atmiņstāstā lasāms, lauku dziesmas, kas visdrīzāk ir tautasdziesmu apdares. Par nozīmību liecina arī svētku turpinājums – jau nākamajā gadā Jura Neikena ierosmē Dziedāšanas svētki notika Bauņu Jēkaba kalniņā (Valmieras novada Matīšu pagastā), bet 1866. gadā koristi pulcējās Rūjienā. Dikļu kora vīri 1873. gadā devās uz I Vispārējiem latviešu dziesmu svētkiem Rīgā.

"Pēc dziesmas "Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" mācītājs Juris Neikens uzstājās ar runu, kuras beigās izteica vēlējumu: "Dievam par godu un mums par svētību un prieku lai tad nu aug un vairojas dziesmas un Dziesmu svētki!" Vēlētais ir piepildījies. Un tieši pirmajos rīkotajos Dziedāšanas svētkos Juris Neikens šo skaisto kopā sanākšanu nodēvēja par Dziesmu svētkiem, kas kļuviši par skaistu tradīciju, spēcīgu mantojumu un mūsu tautas bagātību." ●

Raksts sagatavots, izmantojot vietni www.valmierasnovads.lv

Rute

Ivars Jēkabsons, mācītājs

Rutes grāmata attēlo soļu laika norietu, apmēram gadsimtu pirms ķēniņa Dāvida. Tas ir arī Israēla tautas neuzticības un atsvešināšanās laiks no Dieva. Tie ir juku laiki, līdzīgi kā daudzviet pasaulē šodien, kad dzimteni sāk pamest tās bērni labākas dzīves meklējumos. Līdzīgi kā Ābrahāms bada laikā meklēja patvērumu Ēģiptē, tā kāda israēliešu ģimene – Naomijs, viņas vīrs Ēlimelehs un viņas divi dēli – nonāk Moāba zemē. Moābieši ir Ābrahāma brāļadēla Lata pēcnācēji. Tie pielūdza elkus, un kāds moābiešu ķēniņš Balaks savulaik aicināja pravieti Bileāmu pat israēliešus nolādēt tuksneša ceļojuma laikā (4Moz 25). Par spīti radniecībai, starp israēliešiem un moābiešiem valdīja spriedze. Tas laikam bija tiešam izmisumam, kas lika kādai ģimenei atstāt dzimto, Dieva doto Betlēmi un doties dzīvot tuksnešainā Nāves jūras apvidū. Taču cerības vietā viss kļuvis vēl ļaunāk. Naomijs kļuvis atraitne, un viņas abi dēli uzauguši apprec

moābiešu sievas, bet arī tie drīz saslimst un nomirst. Varam tikai nojaust, ko pārdzīvoja Naomijs, zaudējot vīru un abus dēlus. Kā vēlāk viņa sacīja: "Nesauciet mani – Naomijs, bet sauciet mani – Māra, jo Visuvarēns man ir līcis pieredzēt daudz rūgtuma." (Rut 1:20)

Pēc visām šīm bēdām Naomijs izlemj atgriezties dzimtajā pusē un vedeklas atlaist viņu tēva mājās sākt jaunu dzīvi. Taču viņas vedekla Rute vēlas palikt šajā ģimenē un saka: "Nespied mani tevi atstāt un no tevis aiziet, jo, kurp tu iesi, es iešu, un, kur tu mitīsi, es mitīšu; tava tauta būs mana tauta, un tavš Dievs būs mans Dievs. Kur tu mirsi, es miršu, un tur es gribu būt arī apglabāta. Lai Tas Kungs dara man tā un vēl vairāk, tiešām, nāve vien spēs šķirt mani un tevi." (Rut 1:16–17)

Tā aizsākās stāsts par moābietes Rutes uzticību savai vīramātei un to, kā viņa no jauna atrod mīlestību un īpašu vietu Dieva tautā. Naomijs dzimta nāk no Betlēmes, kur vēlāk piedzimst avju gans un ķēniņš Dāvids. Un pēc tūkstoš gadiem šajā dzimtā un arī pilsētā piedzimst pasaules pestītājs – Dieva Dēls Jēzuss.

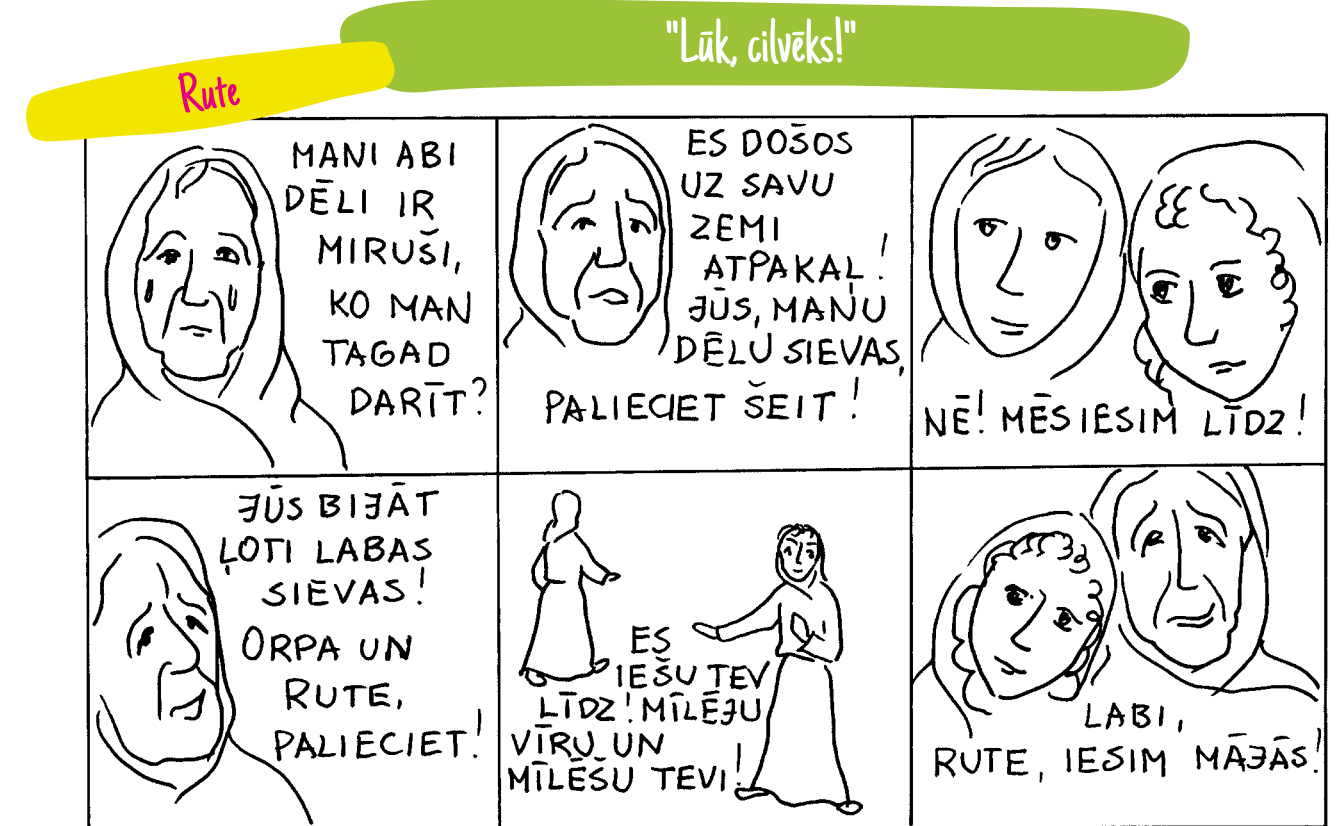
Vārds *Rute* nozīmē 'līdzjūtība', kas izsaka arī viņas raksturu. Viņa parūpējās par vīramāti viņas vecumā, pavadīja to ceļā uz dzimto zemi un palīdzēja atgūt vietu un godu dzimtajā. Rutei bija lemts kļūt par ķēniņa Dāvida vecmāmiņu un par daļu no cerības visai pasaulei, ko atnesa Jēzuss.

Sākumā Rute bija atraitne, svešiniece Dieva tautai, bez cerības, bez kādām tiesībām un iztikas. Tas ir kā ikviena pagāna un pazuduša grēcinieka tēls. Bet glābšana atrodama jaunās attiecībās – Dieva tautā. Šis Bībeles stāsts aizkustina un iedvesmo, ka arī mēs, kas atdzimuši Jēzū Kristū, tapuši par Dieva bērniem un Dieva tautu, dzīvē esam aicināti palikt uzticībā Dievam un žēlsirdībā rūpēties par citiem.

Izlasi Rutes grāmatu!

PADOMĀ!

- Ko tev tā iemāca par īstu draudzību un uzticību?
- Cik tava ģimene, tava dzimta, tavi senči ir ar Jēzu – ir Dieva bērni, Dieva tauta? ●

1 Apskati zīmējumu!

2 Atrodi Bībelē Rutes grāmatu!

3 Izlasi Rutes grāmatā 1. nodaļu no 6. līdz 18. pantam! Ruti par viņas labo sirdi iemīlēja Boāzs. Viņiem piedzima dēliņš.

4 Skaisti izkrāso Rutes apģērbu!

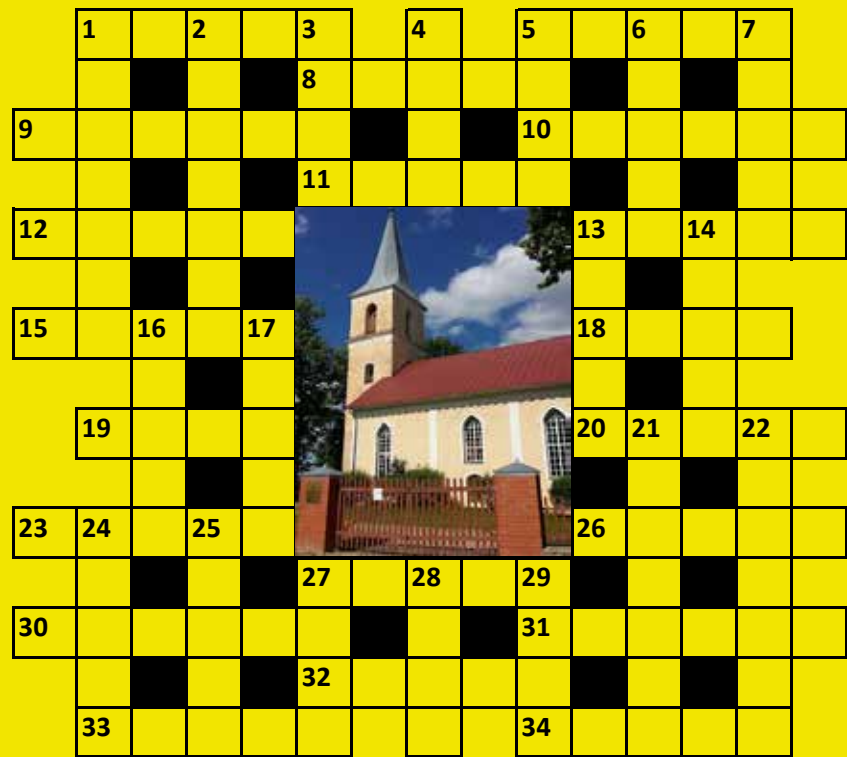
"Muzejs atdzīvojas." Mācītājs Ivars Jēkabsons ar baznīcēniem (kultūras jomā iesaistītiem ļaudīm) svētbrīdī ar atskatīšanos laikā – 11. maijā Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja 100 gadu svinībās. "Tas bija īsts svētbrīdis ar nobīdi laikā – tā laika tērpus, ar tā laika korāļu dziesmām un 100 gadu vecu sprediķi," stāsta mācītājs. Viņš ir atsaucies režisores Ināras Čakstes aicinājumam, ar kuru Ivars jau bija saticies TV filmas "Dullais Dauka" filmēšanas laikā 1985. gadā. "Šajā baznīcā es ienācu kā Dullais Dauka, runājos ar mācītāju: "Vai zeme ir apaļa kā lode?!" atceras mācītājs Ivars Jēkabsons. Foto – Elana Jurgena

Horizontāli: 1. Svētais ... – svēts trauks, kas lietots Svētajā Vakarēdienā un kurā Jāzeps no Arimatijas savācis krustā sistā Jēzus asinis. 5. Savrupa reliģiska draudze, savrups reliģisks grupējums, kas nošķīries no kādas galvenās, valdošās Baznīcas vai reliģijas. 8. Pagasta centrs Kuldīgas novadā. 9. Senebreju reliģiskie dziedājumi, himnas, kas ietvertas Bībeles kanoniskajās grāmatās. 10. Viens no Jēzus Kristus mācekļiem, apustuļiem, kura atribūts bija krusts. 11. Staru vainags; mirdzums riņķa veidā ap dievību un svēto galvām tēlotājmākslā. 12. Skarbs, spītīgs, iecirtīgs (par cilvēku). 13. Latgaļu apdzīvots novads 13. gs. Aiviekstes kreisajā krastā tās lejtece. 15. Ostas pilsēta Japānā, Hokaido salas dienvidrietumos. 18. Vākt, lasīt meža ogas. 19. Dieva uzruna Jaunajā Derībā. 20. Grieķu mitoloģijā Tēbu valdnieka Lāja un viņa sievas lokastes dēls, kurš, pašam to nezino, nogalināja savu tēvu un apprecēja savu māti. 23. Martins ... – igauņu izcelsmes mācītājs Ilmājs, Rudbārzu un Skrundas draudzēs. 26. Ja tu tīci Jēzum Kristum un ja esi piedzīvojis Viņa glābjošo spēku, tad tu esi Dieva .... 27. ... Trīsvienība – Dieva atklātā būtība Dieva Tēva, Dieva Dēla un Dieva Svētā Gara veidolos. 30. Jēzus Kristus naglu brūce. 31. Reliģiskā rituālā dot, veltīt (ko) Dievam, lai izlūgtos Viņa labvēlību, pateiktos Viņam. 32. Senajā Grieķijā – tautas sarunvaloda; šajā valodā sarakstīti Jaunās Derības manuskripti. 33. Grieķu alfabēta pēdējais burts. 34. Aspazijas dzejolis "Pastarā ...".

Vertikāli: 1. ... velns, atrodas Gulbenes novada Lizuma pagastā. 2. ... evaņģēliski luteriskā baznīca – lielākā lauku baznīca Ziemeļkurzemē, tajā kristīts publicists un politiķis Krišjānis Valdemārs. 3. Atzīmē svētkus. 4. Ej ... – lieto, lai izteiktu kategorisku prasību, pavēli aiziet, attālināties. 5. Bībelē pieminētais Ādama un levas trešais dēls. 6. No Mateja evaņģēlija – "nekrājiet sev mantu uz zemes, ko ... un rūsa maitā". 7. Šūpojot midzināt, mierināt (bērnu). 13. Vieta, kur nedrīkst čūsku audzēt (saistībā ar aprūpētu un apgādātu cilvēku, kurš vēlāk atdara ar ļaunu). 14. Svētie koki latviešu tautas tradīcijās. 16. Draudzes locekļu saraksts (latīņu val.). 17. Saules sistēmas mazā planēta, kas šķērso Zemes orbītu un pietuvojas Zemei ik pēc 19 gadiem. 21. Cilvēka garīgā pasaule. 22. Grieķu mitoloģijā – Prometeja brāļa sieva, kas, neievērodama aizliegumu, atvēra lādi, kur glabājās cilvēces nelaimes. 24. Salikteņu daļa ar nozīmi – zvaigžņu, kosmosa, Visuma. 25. ...burga – pilsēta Vācijā pie Elbas, fiziķa Oto fon Gērikes (1602–1686) dzimtā pilsēta. 27. Pagasta centrs Dienvidkurzemes novadā. 28. Parastais paeglis (apvidvārds). 29. Muļķot, izjokot (kādu). ●

Krustvārdu mīkla

Mīklas autors – Gunārs Ziedkalns

Atbildes aprīļa (Nr. 2001) numura krustvārdu mīklai.

Horizontāli: 3. Herēze. 6. Agenda. 7. Bungot. 8. Cebaots. 11. Sausne. 15. Celis. 17. Elija. 18. Ludus. 19. Belcebulis. 20. Lauri. 21. Aurot. 22. Ezere. 23. Asares. 26. Agnese. 29. Salaspils. 32. Idalgo. 33. Stigma. 34. Meitene. 35. Šķaune. 36. Sabats.

Vertikāli: 1. Agape. 2. Ūnija. 3. Habits. 4. Ērglis. 5. Estere. 9. Baltezers. 10. Saulsargs. 12. Naumovs. 13. Alpaks. 14. Sabiles. 15. Celle. 16. Saule. 23. Auziņš. 24. Artava. 25. Salome. 26. Alises. 27. Enigma. 28. Eisaks. 30. Aklis. 31. Papes.

INĀJUMI • SLUDINĀJUMI • SLUDINĀJUMI

Raimonda Alpes

drēbniekdarbnīca

piedāvā un izgatavo

- mācītāju amata tērpus,
- altārsegas,
- koru tērpus u. c.

Tālrunis 29775464.

Piedāvāju kristīgu literatūru,

iespējama piegāde uz *Omniva* pakomātiem.

Izdošu jūsu grāmatas, nodrošinot korektūru, maketu un tipogrāfijas pakalpojumus.

<https://gramataslimbazi.mozello.lv/>

Ingrīda, tālr. 26163210.

Piesakies

jauniešu vasaras nometnei "Atkal attiecības"!

No 6. līdz 11. jūlijam

Cēsīs, diakonijas kopienas centrā "Gaujaslīči" notiks jau otrā LELB Jaunatnes nozares organizētā nometne, kuras centrā ir **attiecības**. Nometnes tēma un aktivitātes ir piemērotas 16–25 gadus veciem jauniešiem.

Pieteikšanās nometnei, aizpildot anketu: <https://forms.gle/rcs6FC8r8v3ru68A9>

Jautājumi un informācija pa tālr. 29342266 vai rakstot uz e-pastu: agita.krastina@lelb.lv

• Aicinām arī **brīvprātīgos palīgus** – gan jauniešus, gan pieaugušos. Gaidām nodarbtību un sporta aktivitāšu vadītājus, virtuves palīgus, slavētājus, kā arī mācītājus un evaņģēlistus, un ikvienu, kas vēlas piedzīvot **attiecības**, kalpojot jauniešiem.

"Ihtis" veikalā (Mazā Pils iela 4, www.ihtis.lv)

Katrīnas Čakstes-Vilsones grāmata **"Karš, mīlestība, brīvība"**

Cena 10,00 eiro

47. Eiropas Jauniešu tikšanās

Gatavojoties Taizé kopienas Eiropas Jauniešu tikšanās dienām Tallinā ekumēniska lūgšana kopā ar kopienas brāļi Filipu

- 4.jūnijā pulksten 19.30 Valmieras Sv.Simona baznīcā
- 5.jūnijā pulksten 18.30 Rīgas Vecajā Sv.Gertrūdes baznīcā

DIEVKALPOJUMS NO RĪTA

+ kafija ar mācītāju Aigaru Vančenko **OTRDIENĀS plkst. 10.00**

Garīgais stiprinājums, kopīga sadraudzība, tēja, kafija un vēlās brokastis

LELB Jauniešu centrs Mārstaļu iela 10, ieeja no Alksnāja ielas www.jauniesuvestnieciba.lv

Vēlies ielikt reklāmu "Svētdienas Rītā"? Par cenu – vienosimies!

Raksti uz e-pastu: svetdienasrits@lelb.lv!

• Nākamais "Svētdienas Rīta" numurs iznāks 2024. gada 1. jūlijā!

Ticībā uz Jēzu Kristu jūs visi esat Dieva bērni. (Gal 3:26)

- 2.06. Sak 9:1–12; Apd 8:14–25; Lk 10:25–28, 38–42
- 3.06. Sak 10:1–12; 1Tim 1:1–17; Mt 12:22–32
- 4.06. Sak 15:16–33; 1Tim 1:18–215; Mt 12:33–42
- 5.06. Sak 17:1–20; 1Tim 3:1–16; Mt 12:43–50
- 6.06. Sak 21:30–22:6; 1Tim 4:1–16; Mt 13:24–30
- 7.06. Sak 23:19–21, 29–24:2; 1Tim 5:17–25; Mt 13:31–35
- 8.06. Sak 25:15–28; Mt 13:36–43
- 9.06. Māc 1:1–11; Apd 8:26–40; Lk 11:1–13
- 10.06. Māc 2:1–15; Gal 1:1–17; Mt 13:44–52
- 11.06. Māc 2:16–26; Gal 1:18–2:10; Mt 13:53–58
- 12.06. Māc 3:1–15; Gal 2:11–21; Mt 14:1–12
- 13.06. Māc 3:16–4:3; Gal 3:1–14; Mt 14:13–21
- 14.06. Māc 5:1–7; Gal 3:15–22; Mt 14:22–36
- 15.06. Māc 5:8–20; Gal 3:23–4:11; Mt 15:1–20
- 16.06. Māc 6:1–12; Apd 10:9–23; Lk 12:32–40
- 17.06. Māc 7:1–14; Gal 4:12–20; Mt 15:21–28
- 18.06. Māc 8:14–9:10; Gal 4:21–31; Mt 15:29–39
- 19.06. Māc 9:11–18; Gal 5:1–15; Mt 16:1–12
- 20.06. Māc 11:1–8; Gal 5:16–24; Mt 16:13–20
- 21.06. Māc 11:9–12:14; Gal 5:25–6:10; Mt 16:21–28
- 22.06. 4Moz 3:1–13; Gal 6:11–18; Mt 17:1–13
- 23.06. 4Moz 6:22–27; Apd 13:1–12; Lk 12:41–48
- 24.06. 4Moz 9:15–23, 10:29–36; Rm 1:1–15; Mt 17:14–21
- 25.06. 4Moz 11:1–23; Rm 1:16–25; Mt 17:22–27
- 26.06. 4Moz 11:24–35; Rm 1:28–2:11; Mt 18:1–9
- 27.06. 4Moz 12:1–16; Rm 2:12–24; Mt 18:10–20
- 28.06. 4Moz 13:1–3, 21–30; Rm 2:25–3:8; Mt 18:21–35
- 29.06. 4Moz 13:31–14:25; Rm 3:9–20; Mt 19:1–12
- 30.06. 4Moz 14:26–45; Apd 15:1–12; Lk 12:49–56
- 1.07. 4Moz 16:1–19; Rm 3:21–31; Mt 19:13–22
- 2.07. 4Moz 16:20–35; Rm 4:1–12; Mt 19:23–30

Turpinām ziedojumu vākšanu žurnāla izdošanai!

Ziedojumus lūdzam pārskaitīt: SIA IHTIS, Reģ. nr. 40003417337 SEB banka Vecrīgas filiāle, kods: UNLALV2X Konta nr: LV33UNLA0001900469704 ar norādi – Žurnāla "Svētdienas Rīts" izdošanai. PATEICAMIES PAR JŪSU ATBALSTU!

A photograph of a church spire seen through a decorative wooden window frame. The window frame is made of dark wood and features intricate, curved patterns. The church spire is white with a dark, pointed roof and a small cross on top. The background is a clear blue sky with some greenery visible in the lower part of the image.

BET MOZUS TAUTAI TEICA:

*„Nebaidieties,
PALIECIET UN SKATIET
KUNGA GLĀBŠANU.”*

(2MOZ 14:13)

***2024. GADA
JUNIJA LOZUNGS**